

**MŰTÁRGYVÉDELMI SZAKFELÜGYELET
ÖSSZESÍTETT JELENTÉSE**

2005

Budapest, 2006-01-21

Összeállította: E. Nagy Katalin
Vezető Szakfelügyelő

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
<hr/>	
Dél-Alföldi Régió	
Bács-Kiskún Megye	4 - 7
Békés Megye	8 - 11
Csongrád megye	12 - 15
<hr/>	
Dél-Dunántúli Régió	
Baranya megye	16 - 24
<hr/>	
Észak-Alföldi Régió	
Hajdú-Bihar Megye	25 - 27
Jász-Nagykún-Szolnok Megye	28 - 29
Szabolcs-Szatmár Megye	30 - 31
<hr/>	
Észak-Magyarországi Régió	
Borsod-Abaúj-Zemplén Megye	32 - 34
Heves Megye	35 - 36
<hr/>	
Közép-Dunántúli Régió (Képekkel illusztrált)	
Fejér Megye	37 - 41
Komárom-Esztergom Megye	42 - 45
Veszprém megye	46 - 51
<hr/>	
Közép-Magyarországi Régió (Képekkel illusztrált)	
Pest Megye	52 - 61
<hr/>	
Nyugat-Dunántúli Régió (Képekkel illusztrált)	
Vas Megye	62 - 70
<hr/>	
Mellékletek	71 - 72
1. sz. Csongrád Megye Múzeumi Adatlapjainak jegyzéke	
2. sz. Veszprém Megye Múzeumi Adatlapjainak jegyzéke	
3. sz. Fejér Megye Múzeumi Adatlapjainak jegyzéke	
4. sz. Veszprém Megye jelentése a MAP pályázat céljainak megvalósításáról.	
5. sz. Pest Megye Múzeumi Adatlapjainak jegyzéke	
6. sz. Pest Megye Alapító Okiratának másolata	
7. sz. 1 db. CD tartalmazza a 2005-évi műtárgyvédelmi jelentést és Tóth Márta, Koncz Pál, Földessy Péter, E. Nagy Katalin képekkel illusztrált szakfelügyelői jelentését.	

ÖSSZESÍTETT MŰTÁRGYVÉDELMI SZAKFELÜGYELETI JELENTÉS

2005

A jelentés összeállítása követi a 20/1999. (XII. 26.) NKÖM rendeletben foglaltakat, valamint a NKÖM által kiadott "Szempontok a szakfelügyeleti vizsgálatokhoz" c. segédletet. A csoporton belüli munkamegosztás területi (régiók) alapon a 2005 évi műtárgyvédelmi tervnek megfelelően történt.

A műtárgyvédelmi módosított munkatervet 2005. május 23-án fogadták el. A régiók minden intézményének felkeresésére, a rendelkezésre álló hét hónap - a múzeumi munkák mellett - minden igyekezetünk ellenére nem minden esetben volt elegendő. A kimaradt múzeumokra a következő szakfelügyeleti ciklusban kerítünk sort.

Az általános adatok a jelentésben hiányosak mivel az átadott kitöltendő „*Múzeumi Adatlapokat*” nem minden intézménytől kaptuk vissza. A műtárgyállomány mennyiségére és feldolgozottságára vonatkozó adatokat a mellékelt kitöltött kérdőívek tartalmazzák.

(1, 2, 3, - 5, 6. Melléklet)

Az ellenőrzés célja 2005. évben, a megőrzés, és a bemutatás körülményeinek, a restaurátorműhelyek felszereltségének megtekintése és értékelése volt. Az ellenőrzés vizsgálta a MAP pályázat megvalósítását, hatékonyságát, valamint az alapító okirat, az SZMSZ érvényességét, a munkaköri leírások létezését.

Általános észrevételek: az intézmények legégetőbb problémája az épületek leromlott állapota, a krónikus helyhiány, az alkalmatlan terek használata a műtárgyak őrzésére, restaurálására. A megyék többségében nincs biztosítva az alapvető egészségügyi elvárásoknak megfelelő munkakörülmény.

A fenntartói támogatásból az említett súlyos gondok megoldására nincs fedezet. A támogatás gyakorlatilag a bérek és járulékai, valamint az üzemeltetés költségeire elegendő. A műtárgyvédelmi munka a MAP pályázatok eredményességétől függ.

Mindezek ismeretében rendkívül nehéz és hálátlan feladat a szakfelügyelői jelentésben kifogásolt állapotok és a javaslatok leírása, a javaslatok megvalósításának ellenőrzése, hiszen egyelőre, az adott helyzeten nem látható előrelépés, a szakemberek kénytelenek sok esetben méltatlan körülmények között dolgozni. Így a különböző szakfelügyeleti ciklusokban évek óta csak ismételni tudjuk önmagunkat. Szerencsére van előrelépés, példaként Veszprémben, Békéscsabán és Vácott az új létesítmények említhetők.

Vannak azonban olyan teendők, amelyek saját forrást nem igényelnek, önerőből munkával megoldhatók, ezek a jelentésekben találhatóak.

A műtárgyvédelmi munka szervezettsége azokban az intézményekben, ahol van Műtárgyvédelmi Osztály, van preventív műtárgyvédelmi terv, ott a lehetőségekhez képest, sokkal jobban megy a munka, mint ahol más szervezeti felépítésből adódóan nincs a műtárgyvédelmet összefogó és egységes irányítás alá vonó osztályvezető, aki az állagvédelmi feladatokat, az anyag és eszközellátást, valamint a pályázatok összehangolását végezné.

A szakfelügyelők köszönetet mondanak az intézmények vezetőinek, műtárgyvédelmi szakembereknek a közös munka során tanúsított segítőkész együttműködésért.

A szakfelügyelő által vizsgált intézmények:

I. Bács Kiskun Megye

1. Kecskemét	Katona József Múzeum
2. Baja	Türr István Múzeum
3. Kalocsa	Visky Károly Múzeum
4. Kiskunfélegyháza	Kiskun Múzeum
5. Kiskunhalas	Thorma János Múzeum

II. Békés Megye

1. Békéscsaba	Munkácsy Mihály Múzeum
2. Békés	Jantyik Mátyás Múzeum
3. Gyula	Erkel Ferenc Múzeum
4. Mezőberény	Orlai Petrics Soma Múzeum
5. Orosháza	Szántó Kovács Múzeum
6. Szarvas	
7. Tessedi Sámuel Múzeum	
8. Szeghalom	Sárréti Múzeum

III. Csongrád megye

1. Szeged	Móra Ferenc Múzeum
2. Csongrád	Tari László Múzeum
3. Hódmezővásárhely	Tornyai János Múzeum
4. Makó	József Atilla Múzeum
5. Szentes	Kosztai József Múzeum

I. BÁCS-KISKÚN MEGYE**1. Kecskemét. Katona József Múzeum**

Cím: 6000 Kecskemét, Bethlen Gábor körút 1.

Tel: 06-76/481-122

Fax: 06.76/ 481-122

Szakmai besorolás: Megyei Múzeum

Vezető: dr. Bárh János

Fenntartó:

Működési engedély:

Kiadás éve:

Alapító okirat, érvényes SZMSZ, munkaköri leírások vannak.

Megyei állományvédelmi felelős kinevezése és a rendszeres klímamérések rendjének kialakítása folyamatban van.

A megyének nem volt eredményes pályázata.

A Megyei Múzeum nem önálló szervezeti egység. A Bács-Kiskún Megyei Önkormányzat gazdasági ellátó szervezetéhez csatolták. A gazdasági ügyek intézése, szakreferensen keresztül történik. Ez a kiszolgáltatott helyzet megnehezíti a múzeum működését.

Raktárak

Az épület alapos felújításra szorul. Az alagsori raktárakban a történeti, a néprajzi és a régészeti anyag méltatlan körülmények között került elhelyezésre, nagy zsúfoltságban. A raktárak vizesek, a falakon a vakolat málladozik.

A külső raktár Kecskemét külterületén található, a tárgyak biztonságos, jó körülmények között vannak.

Szórakoténusz Játékmúzeum raktárai zsúfoltak, de rendben tartottak. A megnövekedett feladatok ellátásához a három fő munkatárs igen kevés.

Javaslat

- *Az épület felújítása a fenntartó sürgős beavatkozását igényli.*

Kiállítások

Cifra-Palota történeti, régészeti, és képzőművészeti kiállítás anyaga reprezentatív körülmények között látható.

2. Baja. Türr István Múzeum

Cím: 6500 Baja, Deák Ferenc utca 1.

Tel: 06-79/324-173

Szakmai besorolás: Tájmmúzeum

Vezető: Hotváth László

Fenntartó:

Működési engedély: Kiadás éve:

A raktárak és kiállítások igen jó adottságokkal rendelkeznek. A raktárak tágasak, rendezettek, a tárgyak állapota nagyon jó, a kiállítások rendben vannak.

3. Kalocsa. Viski Károly Múzeum

Cím: 6300 Kalocsa, Szentháromság tér 1

Tel: 06-78/-462-351   Fax: 06.78/462-351

e-mail: viski.karola@freemail.hu

Szakmai besorolás: Tájmmúzeum

Vezető: Romsics Imre

Fenntartó:

Működési engedély: Kiadás éve:

Raktárak

A Múzeum működésében kialakított rend és szervezettség példa értékű. A raktárakban a gyűjteményi egységek, de főleg a régészeti és néprajzi anyag igen nagy mennyiségű. A raktári terek az épületben zsúfoltak ugyan, de jól kihasználtak és áttekinthetőek, az épület alatti pinceraktár jól kialakított, tágas, a folyamatos páraelszívással klímája megfelelő.

Külön ki kell emelni a nem régen elkészült, a műtárgyvédelmi követelményeknek legmagasabb szinten megfelelő néprajzi textil raktárt. A múzeum épület jellegéből adódó nagy belmagasságot galériák építésével nagyon jól kihasználják.(könyvtár, néprajzi textilraktár, restaurátor műhely)

Kiállítás

Igényes, magas színvonalú néprajzi, numizmatikai, ásványtani és képzőművészeti kiállításai vannak.

4. Kiskunfélegyháza. Kiskun Múzeum

Cím: 6100 Kiskunfélegyháza, dr. Holló Lajos u.9

Tel: 06-766461-468

Szakmai besorolás: Tájmuzeum

Vezető: dr. Bánki Horváth Mihályné

Fenntartó:

Működési engedély: Kiadás éve:

A múzeumépület kívülről teljesen, belülről részben helyreállított. A helytörténeti-, néprajzi-, egyházművészeti-, képzőművészeti és a börtön kiállítások rendben vannak, a tárgyak jól konzerváltak. A raktári rend, a kiállítások, a tárgyak állapota példaértékű.

5. Kiskunhalas. Thorma János Múzeum

Cím: 6400 Kiskunhalas, Köztársaság útja 2

Tel: 06-77/422-864

Szakmai besorolás: Tájmuzeum

Vezető: Szakál Ernő

Fenntartó:

Működési engedély: Kiadás éve:

A Véghe Kúriában és a Halasi Galériában a történeti, régészeti, képzőművészeti kiállítások rendezettek. A gyűjteményi raktárak szűkösek, de rendezettek, a tárgyak jó állapotúak. Külső raktárunk egy volt tanyasi iskola száraz és biztonságos épületében van.

Restaurátorműhely

Kecskemét: 2003-ban leírt szakfelügyelői jelentéshez képest nincs változás. Az alagsorban elhelyezett műhely lehangoló látványt nyújt, időnként, télen bokáig ér a víz, amit szivattyúzni kell. A falak vizesedése a villanyvezetékekig ér. A műhely alkalmatlan a munkára és az emberi tartózkodásra.

A műhely a legszükségesebb felszereléssel ellátott, vegyifülke, szárítószekrény, ultrahangos tisztító van. A vegyszereket továbbra is faszekrényben tárolják, az anyagellátás megoldott, az eszközbeszerzés lehetőségei korlátozottabbak. A dokumentációkat szabályszerűen, naplóba vezetik. Fotókészülék nem áll a rendelkezésükre, így a dokumentációs fotók elkészítése sokszor nehézségekbe ütközik. Számítógép van, de elavult, gyakorlatilag nem használható. A raktári anyag folyamatos figyelése mellett szükség szerint egyedi fertőtlenítést vagy egész raktárra kiterjedő fertőtlenítést végeznek ill. végeztetnek. Tárgymozgatást, csomagolást a restaurátorok végzik szakszerűen, erre külön helyiség áll rendelkezésre. A külső raktárakból a központi épületbe történő tárgymozgatás nem megoldott, a raktárak ellenőrzése és a tárgyi anyag rendezése az itt dolgozó restaurátorokra hárul, holott ez nem az ő feladatuk lenne.. A kiállítások tervezésénél bevonják a restaurátor osztályvezetőt is. A restaurátorok kiállítás rendezői munkát is végeznek.

Kalocsa: a műhely jól felszerelt, jó helykihasználású, a restaurátor egyéb feladatokat is ellát.

Kiskunfélegyháza: a múzeumban egy fő restaurátor dolgozik, aki kiállítás rendezői és egyéb munkát is végez nagy elhivatottsággal.

Javaslat

- *A műhely egészségre ártalmas körülményein sürgősen változtatni kell.*
- *A restaurátorműhely felszereltségén, a vegyszerek szakszerű tárolásán javítani szükséges.*

Személyzeti helyzet

A megyében 6 restaurátor dolgozik, számuk rendkívül kevés.

Restaurátorok

- 1 szakképzett restaurátor, csoportvezető, Kecskemét
- 2 általános restaurátor, Kecskemét
- 1 restaurátor, Kiskunfélegyháza (kiállítás rendezői és egyéb munkát is végez)
- 1 szakképzetlen restaurátor, Kiskunhalas (egyéb feladatokat is ellát)
- 1 szakképzett restaurátor, Kalocsa (egyéb feladatokat is ellát)

Gyűjteménykezelő

- 1 szakképzett
- 1 szakképesítés nélküli (egyetemre jár történelem szakra)

Javaslat

- *Kecskeméten, szakképzett restaurátor felvétele szükséges.*

II. BÉKÉES MEGYE

1. Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum

Cím: 5600 Békéscsaba, Széchényi István utca 9.
 Tel: 06-66/323-377 Fax: 06.66/323-377 e-mai:
 Szakmai besorolás: Megyei Múzeum
 Vezető: dr. Szatmári Imre
 Fenntartó:
 Működési engedély: Kiadás éve:

Alapító okirat, SZMSZ érvényes, munkaköri leírások vannak.

Megyei állományvédelmi megbízott: Oláh Éva, a klímamérés rendszeres, jól dokumentált.

A 2004. évi MÁB pályázat megvalósítása:

- Kiállítások, raktárak biztonságvédelem témakörben 2 500000 Ft nyert, amit tűzjelző rendszer kiépítésére fordított.
- Műtárgyvédő és tároló rendszerek témakörben 6 300 000 Ft. nyert, amelyet képzőművészeti raktárak felújítására fordított.
- Műtárgykörnyezetet javító készülék témakörben 2 700 000 Ft. nyert, amelyet párologtató, és szárító berendezésre fordított.
- Külön forrásból 502 00 Ft. nyert, amelyet szárító berendezésre fordított.

A saját erő 4 659 163 Ft, volt, a támogatás 11.500 000 Ft. Összesen 16 159 164 Ft.

Raktárak

Központi épület: az épület állapotából adódóan a raktárak vizesek voltak, pályázati pénzből sikerült a problémát a beépített páraelszívóval megoldani. A raktárak zsúfoltságuk ellenére rendezettek és áttekinthetők, a tárgyak állapota jó.

A képzőművészeti raktárt pályázati pénzből felújították, tömbraktárszerű felújítása a legkorszerűbb műtárgyvédelmi követelményeknek megfelel. Pince-alagsori raktárak felújítás alatt vannak, beépített elszívó berendezéssel lesznek ellátva, ahol kutatószobák és raktárak kialakítását tervezik.

Fábry utcai külső raktár: a régi üzemépületek átalakításával nagy raktártereket nyert a múzeum. A helyszínen pályázati pénzből új 300 négyzetméteres raktárépület is épül, amely installációs és régészeti raktár lesz. A raktári biztonság megfelelő, korszerű riasztórendszer került beépítésre.

A történeti és néprajzi raktár fűtetlen.

A külső raktártelep: lezárása területvédelme nem megoldott, hiszen a színház raktárai és egy nagy forgalmat bonyolító nehézgép javító műhely is ezen a helyszínen található.

Javaslat

- *Megoldandó a történeti-néprajzi raktárak fűtése, a tolóajtók pormentes nyílászáróra cserélése, előkészítő raktár kialakítása, amely egyben gázosító helyiség is lenne.*
- *A külső raktártelep területvédelmének biztosítása.*

2. Békés. Jantyik Mátyás Múzeum

Cím: 5630 Békés, Fő tér 6
 Tel: 06-66/411-943
 Szakmai besorolás:
 Vezető: Baligáné Szűcs Irén
 Fenntartó: Önkormányzati tulajdonba került
 Működési engedély: Kiadás éve:

A lehetőségekhez képest rendezett, áttekinthető raktárakkal rendelkeznek. A tárgyak rendben vannak, jó megoldás, hogy a textil-, a történeti és régészeti gyűjtemények számára a helyi adottságoknak megfelelő, méretre készített tároló szekrényeket készítettek. Különösen a textilanyag raktározása nagyon jól megoldott. A klimatikus viszonyok a raktárakban és a kiállításokban megfelelőek.

3. Gyula. Erkel Ferenc Múzeum

Cím: 5700 Gyula, Kossuth Lajos utca 17
 Tel: 06-66/361-326   Fax: 06-66/361-326
 Szakmai besorolás: Tájmuzeum
 Vezető: Dr. Havassy Péter
 Fenntartó:
 Működési engedély: Kiadás éve:

A Múzeum a megyei múzeumi szervezet „karcsúsodásával” igen érdekes helyzetbe került, az összes kiállítóhelység önkormányzati tulajdonba került, a gyűjtemények, a raktárak a megyei múzeumi szervezet kezelésében maradtak.

A megyei múzeumhoz tartozó rész: a múzeumépület állapota nagyon rossz, a vakolat hullik, a falak repedeznek, vizesednek. Ez jellemző a történeti-, néprajzi raktárakra is, ahol a hajópadló vizes, dohos a páratartalom magas. A Dührer-terem épületpincéje hasonló állapotban van. A problémán fűtéssel, szellőztetéssel próbálnak segíteni, de nem sok eredménnyel. A Múzeum igen rossz helyzetben van, az itt dolgozó kollégák minden lelkiismeretes erőfeszítése ellenére is.

Vármúzeum: önkormányzati tulajdonba került része a Corvin Múzeum nevet kapta. A nagyszerűen helyreállított épületben nagyon szép, reprezentatív kiállításokat láthatunk, kiválóan restaurált tárgyakkal, klímatisztált termekkel, jól kialakított világítással. Problémát okoz a nagyszámú galamb megtelepedése. Erősen szennyezik az udvart, a tetősíkokat, ereszeket, faácsolatokat.

Egyéb kiállításai: a tárgyak itt is jó állapotúak, igényesen restauráltak, klimatikus körülményeik megfelelőek.

Javaslat

- *A Megyei Múzeumhoz tartozó épület rendkívül rossz állapotán megyei segítséggel változtatni szükséges.*
- *A vármúzeumban, a galambok megtelepedését meg kell akadályozni.*

4. Mezőberény. Orlai Petrics Soma Múzeum

Cím: 5650 Mezőberény, Gyomai út 23

Tel: 06-66/352-025

Szakmai besorolás: Tájélmúzeum

Vezető: Csete Gyula

Fenntartó:

Működési engedély: Kiadás éve:

A múzeum épületének nem minden helyisége fűthető. A fűtetlen raktár falak nedvesek. A kiállításokban és a raktárakban néprajzi anyag van.

5. Orosháza. Szántó Kovács Múzeum

Cím: 5900 Orosháza, Dózsa György utca 5.

Tel: 06-68/412-853

Szakmai besorolás: Tájélmúzeum

Vezető: dr. Hévvizi Sándor

Fenntartó:

Működési engedély: Kiadás éve:

A múzeum udvarán lévő raktárépület és a Zombai utcai raktárépület helyzete aggasztó. Fentről beáznak alulról vizesednek, a falakon ujjnyi repedések, a hajópadló korhad az alatta lévő párnafákkal együtt, ezért több helyen sülyed, beszakad, nem biztonságos.

Javaslat

- *Sürgős segítségre van szükség, az önkormányzat önerőből nem tud változtatni a helyzeten*

6. Szarvas. Tessedi Sámuel Múzeum

Cím: 5540 Szarvas, Vajda Péter utca 1.

Tel: 06-66/312-960

Szakmai besorolás: Tájélmúzeum

Vezető: dr. Juhász Irén

Fenntartó:

Működési engedély: Kiadás éve:

Az épület adottságai nagyon jók, száraz, tágas kiállítóterekkel (történeti, néprajzi), raktárakkal rendelkeznek, amelyek rendezettek nem zsúfoltak. A tárgyak állapota jó, azokat folyamatosan ellenőrzik. A nyilvántartás és a dokumentáció digitalizált.

7. Szeghalom. Sárréti Múzeum

Cím: 5520 Szeghalom, Nagy Miklós utca 2

Tel: 06-66/371-561

Szakmai besorolás: Tájélmúzeum

Vezető: Nagy Miklós

Fenntartó:
 Akvi.ny.sz.:   Működési engedély: Kiadás éve:

A múzeum felújítása lassan halad, de folyamatban van. Ezzel összefüggésben a raktárak átrendezése lépésről lépésre történik.

Restaurátorműhely

Békéscsaba: a központi épületben a műhely két kis alapterületi helyiségből áll, ahol két főrestaurátor kerámia, fém és vegyes anyagú, a múzeum kiállításainak megfelelő restaurálási tevékenységet folytat. A műhely felszereltsége gyenge, van szárítószekrény, vegyifülke, vákuumszárító, desztilláló, de ezek elavulófélben vannak.

Gyula: Egy fő szakképzett restaurátor Önkormányzati státuszba került ebben a szervezeti egységben, egyben ő az állományvédelmi felelős is, ellenőrzi a kiállításokat, ahol rendszeres méréseket végez.

Békés: a szakfelügyelő jelentése, csupán a dokumentáció naplóba vezetését említi.

Javaslat

- *A békéscsabai műhely felszereltségén javítani szükséges. A Múzeum 2005, január 13.-án kelt Intézkedési tervében nincs határideje a műhelyek helyzetének javításáról („Folyamatos”). A szakfelügyelők már többször felhívták a figyelmet, sürgetve a változtatást, a „folyamatosságnak” azonban nincs látható nyoma.*

Személyzeti helyzet

A megyében 7 restaurátor dolgozik. Az általános műtárgyvédelmi feladatok ellátására elég ez a létszám, azonban a megnövekedett régészeti anyag restaurálására rövidesen külső restaurátorok bevonására lesz szükség.

Restaurátorok:

- 1 dipl. restaurátor, osztályvezető. Békéscsaba
- 3 szakirányú végzettségű restaurátor. Békéscsaba
- 1 szakképzett restaurátor, Gyula (Önkormányzati státuszban)
- 1 szakképzett restaurátor. Békés
- A restaurálásokat külső munkatársakkal oldják meg. Szarvas
- 1 szakképzett restaurátor. Orosháza

Gyűjteménykezelő:

- 3 szakképzett 8 órás, Békéscsaba
- 2 szakképesítés nélküli 4 órás, Békéscsaba
- 1 szakképesítés nélküli 8 órás, Gyula
- 1 szakképesítés nélküli 8 órás, Szentes

III. CSONGRÁD MEGYE

1. Szeged. Móra Ferenc Múzeum

Cím: 6720 Szeged, Roosevelttér 1-3
 Tel: 06-62/549 040 Fax: 06-62/549-049 e-mail: info@mfm.hu WEB: www.mfm.u-szeged.hu
 Szakmai besorolás: Megyei Múzeum
 Vezető: dr. Vörös Gabriella
 Fenntartó: Csongrád Megye Önkormányzata. 6722 szeged, Rákóczi Ferenc tér 1.
 Működési engedély: M/c/5 Kiadás éve: 1975

Alapító okirat, és SZMSZ érvényes, a munkaköri leírások léteznek.
 Megyei állományvédelmi megbízott: Hamar Edina Tel: 06 30 2651760 az ELSEC mérőműszerrel rendszeres méréseket végez Szegeden a megye különböző helyszínein Thermo-higrográfokat helyeztek el, a mért eredményeket rögzítik.

A 2004. évi MÁB pályázat megvalósítása.

- Kiállítások, raktárak biztonságvédelmének javítására, külön forrásból 2.000.000 Ft., támogatást nyert, amelyet a Tari László Múzeum, Aradi úti raktár, és a Hagymás ház riasztórendszerének kialakítására fordított.
- Műtárgyvédő tároló rendszerek témakörben külön forrásból 700.000 Ft. támogatást nyert, amelyet a Tari László Múzeum textiltároló szekrényeinek és kiegészítő bútorainak beszerzésére fordított.
- Műtárgykörnyezetet javító készülékek témakörben 1.000.000 Ft. támogatást nyert, amelyet a csongrádi Tari László Múzeum padlásterében kialakításra kerülő raktár légtechnikai rendszerének beszerzésére fordított.

Raktárak

A Móra Ferenc Múzeum raktárai nem klimatizáltak, tele vannak, de rendezettek, áttekinthetők, különösen a természettudományi raktár. Ugyan ez mondható a dorozsmai régészeti raktárról. A néprajzi raktár egyben szabálytalanul munkaszoba is. A boros utcai raktárban a világítás nem megfelelő.

Javaslat

- *A képzőművészeti raktár klimatizálása szükséges.*

Kiállítás

Fekete-ház helytörténeti állandó és időszakos kiállítása zárva, az épület felújítás alatt áll.

2. Csongrád. Tari László Múzeum

Cím: 6640 Csongrád, Iskola utca 2
 Tel: 06-63/ 481-103 Fax: 06-63/ 481-052 e-mail: k2343@koznet.hu
 Szakmai besorolás: Tájmuzeum
 Vezető: dr. Szűcs Judit 06-63-481-052

Fenntartó:

Működési engedély: M/d/40

Kiadás éve: 1989

Raktárak

A raktárakban jelentős a hőingadozás, nincs tűzriasztó készülék, ezért minden nap el kell zárni a konvektort. Az adattár előkészítő raktár is egyben, a történeti könyvanyag nagyon zsúfolt. A néprajzi-történeti vegyes anyagú raktár rendben van áttekinthető, a tárgyak jó állapotúak. A néprajzi-régészeti raktár fűthető, zsúfolt, a padló elkorhadt, egy részét felszedték.

A textil és viselet: pályázati támogatásból a padlástérben kialakított modul raktár példaszerűen kialakított, a párásító helyén változtatni kell.

A külső nem fűtött raktárban, nagyméretű konzervált néprajzi tárgyak és őskori, középkori régészeti anyag került elhelyezésre. Itt raktározzák az ásatási eszközöket is.

Javaslat

- *Tűzriasztó készülék beszerzése rendkívül fontos a konvektoros fűtés miatt.*
- *A párásító alá dobogó szükséges, hogy a pára ne érje közvetlenül a fapadlót.*

Kiállítások

Az állandó kiállításban 10 db vas és 9 db bronztárgy jól láthatóan korrodált. A csontokat tartalmazó urna megrogyott.

Javaslat

- *Az állandó kiállításban az összes tárgyat át kell nézni, és a konzerválást elvégezni.*
- *Az urnát szükséges újra restaurálni, esetleg rekonstrukcióval kiváltani.*

3. Hódmezővásárhely. Tornyai János Múzeum

Cím: 6800 Hódmezővásárhely, Szántó Kovács János utca 16-18

Tel: 06-626242-242 Huszár Márta

e-mail: tornyaimuzeum@freemail.hu

Szakmai besorolás: Tájmuzeum

Vezető: Nagy Veronika

Fenntartó:

Működési engedély: M/d/08

Kiadás éve: 1975

Raktárak

A raktárak zsúfoltak, de rendezettek, kivéve a néprajzi anyag.

Javaslat

- *A néprajzi anyag rendbetételéhez polcokra lenne szükség.*

Kiállítások

A régészeti, néprajzi és képzőművészeti kiállítások rendben vannak az új állandó kiállítás nagyon szép, a klíma a tűrészhatáron belül van.

Javaslat

- Szükség lenne digitális mérőműszerekre, hogy ne Szegedről kelljen kijárni a méréseket elvégezni, valamint fali thermo-hygrométerekre.

4. Makó. József Atilla Múzeum

Cím: 6900 Makó, Megyeház utca 4.

Tel: 06-62/213-540 Fax: 06-626213-540 dr. Markos Gyöngyi

Szakmai besorolás: Tájmuzeum

Vezető: dr. Halmágyi Pál

Fenntartó:

Működési engedély: M/e612 Kiadás éve: 1975

A múzeum épülete beázik, a tetőszellőzők szigetelése sürgősen megoldandó. A raktárak zsúfoltak. A kiállításokban a tárgyak jó állapotúak.

A malomban az utóbbi időszak nagy erőfeszítéseinek köszönhetően, a tárgyak elhelyezése sokat javult. A revízióval egybekötött ésszerű átcsoportosítás eredményeként egy ugyan továbbra is zsúfolt, de áttekinthető raktári rend alakult ki a felső szinteken. A földszinten sajnos ezt a munkát források híján már nem tudták folytatni.

Javaslat

- A tetőszellőzők szigetelését sürgősen meg kell oldani.

5. Szentés. Koszta József Múzeum

Cím: 6600 Szentés, Alsórét 187., Széchenyi István liget.

Tel: 06-63/313-352 Fax: 06-63/313-352

Szakmai besorolás: Tájmuzeum

Vezető: dr. Szabó János József

Fenntartó:

Működési engedély: Kiadás éve:

A múzeum költözés előtt, átmeneti állapotban van. Az Alfa program támogatásával a szentesi volt Megyeháza épületébe költöznek két lépcsőben. Először a kiállítások költöznek, majd az irodák, raktárak és a restaurátorműhelyek.

Restaurátorműhely

Szeged: a megyei múzeumi szervezet felépítéséből adódóan nincs a műtárgyvédelmet összefogó és egységes irányítás alá vonó osztályvezető, aki az állagvédelmi feladatokat, a kémiai anyag és eszközellátást, valamint a pályázatok összehangolását végezné.

Az előző csoportvezető Borbíró Márta kidolgozta a restaurátor csoport középtávú (2004-2007) programját a „A Móra Ferenc Múzeum restaurátor csoportjának középtávú néprajzi és történeti vonatkozású tárgyak állagvédelmi és restaurálási terve” címmel ennek felhasználásával készítik el az évi munkaterveket.

A központi múzeumépületben, jó körülmények között, megfelelő felszereltséggel működik a műhely, eszköz és vegyszerellátás nagyon jó, elszívó berendezésük nincs.

A múzeumi munkájuk mellett, rendszeresen ellenőrzik az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban lévő tartós letétbe helyezett műtárgyakat, szükség esetén elvégzik a felmerülő konzerválási munkákat is.

A restaurátorokat a közelmúlt óta bevonják a kiállítások tervezésébe főleg a megfelelő klimatikus viszonyok kialakíthatósága kapcsán.

Az új csoportvezető oktat Magyar Képzőművészeti Egyetem szilikát szakán.

Dorozsmai restaurátor bázist az E-5 autópálya régészeti ásatásából előkerült leletanyag restaurálására alakították ki. A restaurátorok közvetlen irányítása mellett jelenleg 5 kisegítő dolgozik, de ez a szám bizonyos években 10 fölé is nőtt. Ideális munkakörülményeket alakítottak ki, a kitűnően megszervezett munkát, a teljes munkafolyamatot egymásra, épülő részfeladatokra bontva, melyek személyre szólóak és számon kérhetők.

Hódmezővásárhely: a műhely felszereltségén változtatni kell. A nagy mennyiségű régészeti anyag restaurálása mellett kiállítás-rendezői, gyűjteménykezelői, és közművelődési feladatokat is ellátnak. Kaptak számítógépet, kezdenek áttérni a digitalizált dokumentáció készítésére.

Makó: jól felszerelt, de kis alapterületű. A restaurátor a konzerválási munkák mellett, kiállítás-rendezői és egyéb mindenes munkát is végez.

Szentes költözés előtti átmeneti állapotban van.

Javaslat

- *Szegeden elszívó berendezés beszerzése szükséges.*
- *Hódmezővásárhelyen megfelelő teljesítményű szemcseszűrő tisztítóberendezésre, t a vizesblokk cseréjére, valamint nagyobb mosogató, nagyobb melegvízes bojler szükséges.*

Személyzeti helyzet

A megyében 12 restaurátor dolgozik.

Restaurátorok

- 1 szilikát, dipl. restaurátor, csoportvezető Szeged
  - 2 fém-ötvös, dipl. restaurátor Szeged
  - 1 fa-bútor, dipl. restaurátor Szeged
  - 1 festő-faszobrász dipl. restaurátor Szeged
  - 1 középfokú fém restaurátor Szeged
  - 1 papír, dipl. restaurátor Szeged, Fekete-Ház
  - 1 textil, szakképzett, művelődésszervezői dipl. Szeged, Fekete-Ház
- A dorozsmai restaurátor bázison a restaurátorok közvetlen irányítása mellett 5 kisegítő dolgozik. A létszám bizonyos időszakonként a 10 fő fölé is nőtt.
- 1 felsőfokú fa restaurátor Makó
  - 1 szakirányú restaurátor, művelődésszervező dipl. Hódmezővásárhely
  - 1 egyetemet végzi szilikát szakon Hódmezővásárhely
  - 1 szilikát, dipl. restaurátor Szentes

Gyűjteménykezelő

- 3 szakképzett 8órás, 1 képzés nélküli 4 órás, Móra Ferenc Múzeum
- 1 szakképzés nélküli 8 órás 1 szakképzés nélküli 4 órás, Fekete-Ház
- 1 szakképzés nélküli 6 órás, Hódmezővásárhely
- 1 szakképzés nélküli, 8 órás, Makó
- 1 szakképzés nélküli 8 órás, Szentes

A szakfelügyelő által vizsgált intézmények:

Baranya Megye

I. Megyei Múzeum:

Pécs Zsolnay Múzeum Pécs, Káptalan u. 2.
 Modern Magyar Képtár I. Pécs, Káptalan u. 4.
 Múzeum Galéria Pécs, Káptalan u. 4.
 Vasarely Múzeum Pécs, Káptalan u. 3.
 Természettudományi Múzeum Pécs, Szabadság u. 2. (raktár, kiállítás)
 Néprajzi Múzeum Pécs, Rákóczi u. 15. (raktár, kiállítás)
 Régészeti Múzeum Pécs, Széchenyi tér 12. (raktár, kiállítás)
 Új-és Legújabb Kori Történeti Osztály Pécs, Felsőmalom u. 9.
 (raktár, kiállítás)
 Modern Magyar Képtár II. Pécs, Papnövelde u. 5.
 Csontváry Múzeum Pécs, Janus Pannonius u. 11.

II. Területi múzeumok:

Mohács Kanizsai Dorottya Múzeum Mohács , Városház u. 1. (kiállítás, raktár)
 Kanizsai Dorottya Múzeum Mohács, Kossuth Lajos u. 5. (raktár)
 Kanizsai, Dorottya Múzeum (Csatatörténeti Kiállítás) Mohács, Szerb u. 2.

I. BARANYA MEGYE**1. Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága**

7621 Pécs, Káptalan u. 5. Pf.: 7601 Pécs, f. 158.

Tel: 36-72-310-172 Fax: 36-72-315-694 e-mail: jpm@jpm.hu

Szakmai besorolása: Megyei Múzeum, szakágazat: 925200

Vezető: Huszár Zoltán

Fenntartó: Baranya Megye Önkormányzata. Cím: Pécs, Széchenyi tér 9.

Működési engedély: M/c/01 Kiadás éve: 1998. 05. 28.

Alapító okirat és SzMSz érvényes. Munkaköri leírásokat kértem, de nem kaptam eddig.
 Az SzMSz -ben nincs szó műtárgyvédelemről és a hozzá kapcsolódó tevékenységekről.

Megyei állományvédelmi megbízott: Millei Ilona

Tel: e-mail: millei.ilona@jpm.hu

A MÁP által biztosított ELSEC klímamérő műszer használata - Pécs és Mohács széttagolt ingatlanrendszerében, az ott helyet kapott számos raktárban, kiállításon - egy műszer használata nagyon kevésnek bizonyult. Továbbá a feltételek hiánya, nehezíti a rendszeres felmérő és ellenőrző munkát. Az állományvédelmi felelős Millei Ilona, aki egyben a Restaurátor Osztály vezetője is.

A 2004 évi MAP pályázatok megvalósítása

- Műtárgykörnyezetet javító készülékek témakörben 2 000 000 Ft. támogatást nyert, amelyet szárító és párasító berendezéseket vásároltak a JPM osztályai számára.

- Műtárgyvédő tároló rendszerek témakörben, más keret terhére 700 000 Ft. támogatást nyert, amelyen a fém tároló szekrényeket, mobil légszárítót vásárolt a mohácsi Kanizsai Dorottya Múzeum részére.

2005 ben az Önkormányzat és a MAP segítségével megoldódott a Zsolnay gyűjtemény számára kijelölt raktár felújítása a Papnövelde utcában. A kapott támogatás 1. 650 000 Ft. volt, amelyet a két helyiség falazatának rendbehozatalára, valamint 2 db szárítóberendezésre vásárlására fordított.

Az Újkori Osztály fotó és irattárának kialakítására 850 000 Ft. támogatást kapott.

1. Képző- és Iparművészeti Osztály

Pécs, Papnövelde u. 5. Pécs, Káptalan u. 4. Pécs, Káptalan u. 2.

Raktárak

Az épületet pár évvel ezelőtt kívülről felújították, kifestették. Ezt követően kapott itt helyet az iparművészeti és képzőművészeti gyűjtemény. Az épület külső megjelenésével belseje szöges ellentétben áll. Sötét és elhagyott, fűtés sincs. Az épület földszintje nyirkos és vizes. A felújításkor egyáltalán nem fordítottak figyelmet az épület szigetelésére. A falakról omlik a vakolat és salétromosodás látható 80-100 cm magasságban, amely tovább növeli az amúgy is magas páratartalmat. A dohsszag, szellőzetlenség és magas páratartalom uralja a helyiségeket (68-70%RH). *A salétromból nedvesség hatására salétromsav képződik! Ez állandó finom permet formában, a légtérben van. Megtámadja a bútorokat, kárpitozott felületeket és szétmarja azokat.*

Az ablakokon át csak szűrt fény jut az épületbe, az évek óta mosatlan ablakokon. A sötétítő függönyök mállékonnyá váltak, így szerepük csak virtuális. Az ablakok záródása a vetemedések miatt elégtelen. A földszinti raktárak ablakait spaletták fedik a kíváncsi szemek előtt. Takarítás nincs, így por lep mindent. A raktárakban a különböző ipar- és népművészeti anyagokat vegyesen, minden rendszer nélkül tárolják. A bútorok között nehéz mozogni, mert nincsenek közlekedő utak a zsúfoltság miatt.

Rendszeres felügyelet nincs. A folyosóról nyíló raktárakat közönséges „Tutó” lakatok, és egyszerű ajtózárok őrzik. A gyűjteménykezelők többnyire csak a munkavégzés idején tartózkodnak az épületben.

Javaslat

- *Meg kell szervezni és rendszeressé kell tenni a takarítást! A műtárgyakat a por és potyogó vakolat ellen le kell takarni, úgy hogy alatta a légmozgás biztosított.*
- *A tárgyakat tematikusan kell csoportosítani a járó és mozgatósi útvonalak biztosításával. Szükség esetén a kisebb tárgyak számára polcokon való elhelyezést kell biztosítani*
- *Az omló vakolatot el kell távolítani! Lehetővé kell tenni a nedves falazat párolgási sebességének növekedését. Ezért nem lehet közvetlenül a falak mellé tárgyakat állítani.*
- *Az udvar felé, a termekben – azok összenyitásával – lehetővé kell tenni a levegő szabad áramlását.*
- *Minél előbb meg kell kezdeni a falak szigetelését, az el nem végzett épületgépészeti munkákat be kell fejezni! A szükséges nyílászárók cseréjével együtt.*

Addig, amíg az épület nem nyújt kellő védelmet, nem építhető rá egy műtárgyvédelmi tevékenység. Így minden munka értelmetlen és felesleges! Csak anyagi erőforrásokat felemészítő tevékenység marad.

Emeleti raktár

Az emelet szárazabb, de hasonló állapotokat mutat. Takarítás itt sincs. Mivel a tetőszerkezet felújítása elmaradt ezért itt felülről érkezik a víz, ami a mennyezeteken jól látható nyomokat hagyott. A plafon helyenként omladozik.

A poros műtárgyak polcok híján a padlóra kerültek. A bútorzat szegényes, néhány Dexion-Salgó elemen zsúfolódnak a képek. Elválasztás híján veszélyeztetve egymás épségét.

Erre a szintre kívánják hozni a Zsolnay Gyűjtemény anyagát. A helyiségek, amiket erre a célra használnának salétromosak és vizesek. Ez lehet vízvezeték szivárgásának vagy az épületbádogos elemek tönkremenetelének eredménye. Itt legalább 1,5 m magasan salétromos a fal. A restaurátorok jelezték, hogy a gyűjtemény beköltöztetése előtt le kellene verni a vakolatot, hogy a falazat szellőzni tudjon, de nem engedték.

A nemzetközi hírű gyűjtemény ilyen körülmények között pusztulásra vannak ítélve.

Javaslat

- *Rendszeressé kell tenni a takarítást! A műtárgyakat a por ellen le kell letakarni.*
- *Állványzatokkal és megfelelő tárlórendszerek kialakításával lehetővé kell tenni a képzőművészeti alkotások megőrzését.*
- *Gondoskodni kell a képek elválasztásáról.*
- *A falakat nem lehet légnedvességet át nem eresztő festékekkel festeni!(pl.:Diszperzit stb.)*
- *Az omlásnak indult és nedves falfelületeket le kell verni és újra kell vakolni.*
- *A nedvesedések okát meg kell szüntetni.*
- *Az ablakokon a roletták elöregedtek cseréjükéről, gondoskodni kellene.*

Megjegyzés:

Az épület hatalmas terekkel rendelkezik, amit gondos tervezéssel, nagy befogadóképességű raktári egységgé lehetne alakítani. Most feleslegesen helypazarló és műtárgyakat veszélyeztető állapotok tapasztalhatók.

2. Néprajzi Osztály Pécs, Rákóczi u. 15.

Raktárak

Rendszeres takarítás itt sincs, szükség szerint történik. Az ablakokon teljesen elöregedett és megsárgult rolók próbálnak védelmet nyújtani a káros sugárzás és hőhatás ellen. Már leengedni sem lehet, mert nem volna képes saját súlyát megtartani. Az ablakok tönkre mentek. Nem lehet kinyitni, mert kiesik az utcára. Több helyen újni rész a tok és az ablakkeret között. Ez nem nyújt kellő védelmet a főút felől érkező légköri szennyező anyagok ellen.

A magas belső térben Dexion-Salgó polcrendszeren tömött sorokban helyezték el a gyűjtemény anyagát. Az itteni lehetőségek maximálisan kihasználtak, új tárgyak befogadására nincs mód. A tárgyak és polcok tiszták, karban tartottak, a csomagolására

használt dobozok rendkívül vegyesek. Feliratozás és nyilvántartás jól látható. A gyűjteménykezelő titkár, ügyintéző és a műtárgyak kezelője egy személyben. Az itt őrzött textilek karbantartására egy kis átjáró helyiség áll rendelkezésre. A tervszerű műtárgyvédelmi munkához nincs rendszeres pénzkeretük, csak pályázati pénzekből tudnak erre időnként fordítani.

3. Külső raktár. Pécs, Nyírfa u. 6.

A központtól távol álló kétszintes, magányos épület. Rendszeres felügyelet nélkül. Takarítás nincs. Az ablakokat pozdorja és kartonlapok fedik a kutató tekintetek és a káros sugárzás ellen. Fűtés nincs, télen hideg van, nyáron viszont rekkenő a hőség. Főleg fa- és fémanyagú tárgyakat őriznek. A berendezést az elterjedt Dexion-Salgó polcrendszer jelenti, amire tematikus rendben kerültek a tárgyak. Korábban volt itt egy gyűjteménykezelő, most az osztály munkatársai járnak ide időnként ellenőrizni, fertőtleníteni és a biológiai károsítók elleni védelmet kihelyezni. Az őrzött anyag jelentős nagyságú, rendszeres napi elfoglaltságot nyújthatna egy gyűjteménykezelő számára. A raktár általában rendezett, bár már mutatkoznak az elhagyatottság jelei. A tárgyak enyhén porosak és több helyen nagymennyiségű légyhulla található.

A raktár, mint látszott nem csak az osztály kezelésében van, mert időnként rejtélyes tárgyak jelennek meg az épület falai között, eredetük nem ismert. Így természetesen a restaurátorok nem tudnak felelősséget vállalni a gondjaikra bízott anyagokért. A raktár nem lehet a használaton kívüli és használhatatlan múzeumi felszerelések gyűjtőhelye.

Javaslat

- *Az igazgatóságnak számba kellene venni a feladatokat, ennek megfelelően kellene a munka, a munkafeltételek és személyi állomány helyzetét átgondolni. Ezt követően viszont feltételeit folyamatosan biztosítani.*

Kiállítás

Látványosan és szépen mutatja be Baranya néprajzát. A kiállítási termek tiszták, a bemutatott anyag jó állapotú. A műtárgykörnyezet, bemutatás, világítás, installáció megfelel a kiállított anyagfajtáknak. A helyiségek klímaviszonyai egyenletesek a mérések alapján.

4. Új- és Legújabb kori Történelmi Osztály, Pécs, Felsőmalom u. 9.

Raktárak

A raktárakat az emeleten és a padlástérben alakították ki, itt is mint máshol minden hely kihasználva, nagy a zsúfoltság. A műtárgyanyag feldolgozva rendezett módon kerülnek megőrzésre és dokumentálásra. A fényképanyag teljes számítógépes feldolgozása megtörtént.

Az üveg és fémtárgyakat Dexion-Salgóból épített polcrendszeren helyezték el, amin szinte semmi szabad hely sincs. A tárgyak és polcok tiszták, áttekinthető rendszerben elhelyezve. Az ablakokon zsaluk, a helyiség mesterséges világítása viharlámpákkal történik. A műtárgykörnyezeti értékek megfelelnek az itt őrzött anyagfajtáknak. A tárgyak többsége takarással került elhelyezésre. A raktári takarítás rendszeres.

A textilraktárban példás rend uralkodik. Minden tárgy a típusának megfelelően került elhelyezésre és tárolásra. A műtárgyak mindegyike „Agrofátyol”-ba csomagolva vagy savmentes dobozokba helyezve várja bemutatását.

A dokumentum raktár anyagát a padlástérben fémszerkezetű, állítható polcokon nagymennyiségű irattartó dobozokban jól áttekinthető rendszerben tárolják. Egyelőre nincs mód a jobb savmentes tárolási körülmény kialakítására.

Javaslat

- *Szükség lenne az ablakok sötétíthetőségére a nyári meleg ellen, amely a papírok öregedését segíti.*

Kiállítások

1984 óta állnak a kiállítások. A Szigetvár, régészeti kiállítás már 40 éves jubileumát ünnepelheti. Eközben azért volt kisebb nagyobb felújítás, de szükség lenne a megújulásra is. Mindez nem nagyon látszik a kiállítás összképén. A kiállító terek tiszták, rendezettek. Műtárgykörnyezeti értékei a látogatás során megfelelőek voltak. Világítása vegyes kialakítású (neon, spot), de UV értékei így is 6 Mw/Lumen értéket mutattak. A fény mennyiség a mostani ismereteinkhez képest magas a -70-150 Lux ajánlotthoz képest-258 Lux értékkel.

5. Régészeti Osztály, Pécs, Széchényi tér 12.

Az épület itt is teljesen vizes, hullik a vakolat, folyamatosan gyengül az épület szerkezet.

Raktárak

Rendezett és tiszta körülmények a raktárakban. Igényes és jól szervezett, áttekinthető raktári rend, van. Elismerés és köszönet a gyűjtemény kezelőjének és azoknak, akik ezt így fenntartják!

A páratartalom a nedves falaknak köszönhetően magasabb a kelleténél (68 RH%). A világítás rendszere neon.

Az M60-as autópálya ásatás anyagának konzerválása és feldolgozása, bérelt raktárbázison történik

Javaslat

- *A neonvilágításon, gyorsabb vagy korszerűbb gyújtókkal vagy fóliával (UV szűrő) segíteni lehetne.*

Kiállítások

Kiállításai 1969-óta állnak. Jól átgondolt és a maga idejében mérföldkőnek számító kiállítás még napjainkban is megállja helyét. A tárgyak bemutatása biztonságos, de a tárgyakat őrzési helyükről nem lehet kivenni vagy azokhoz hozzáférni. A tárgyak rezegnek helyükön a forgalom miatt. Takarítás rendszeres a bejárásokkal egyetemben. A kiállítás világítástechnikája neonsövekre épül, túvilágított.(457 Lux). Ennek következtében az UV értékek itt voltak a legmagasabbak (164 Mw/Lumen). A páratartalom a sok faburkolatnak köszönhetően megfelelő értéket mutatott.

Javaslat

- *Mielőbb meg kellene kezdeni az épület víztelenítésének munkálatait, mert jelen állapotok nem tarthatók fent sokáig.*

6. Természettudományi Osztály, Pécs, Szabadság u. 2.

Az épületüket részben felújították 2000-ben. Így most a JPM legkorszerűbb egységének tekinthető. A kiállító térnek helyt adó szárny viszont a régi maradt. Ezért kettős kép fogadja a látogatókat.

Raktárak

A raktárak a felújított épületszárnyban lettek kialakítva. Korszerű raktárteret kaptak gyűjteményeiknek, amit kellő szakszerűséggel használnak. Igényes preparátumkezelés és jó állapotú gyűjteményi anyag jellemzi munkájukat. Változatos és megújuló kiállításokat készítenek. A raktárakban van hely a tovább fejlesztésekre és gyűjteménygyarapításokra.

Kiállítások

Pécs szerte népszerű, változatos kiállításokat rendeznek, amit a közönség érdeklődése honorál. A régi épületszárnyban a kiállító tér tetőszerkezete és ablakai már nem állnak ellen az idő kihívásainak és féltő, hogy ez az anyag a beázások, hőingadozások miatt tönkremehet.

II. Kanizsai Dorottya Múzeum

7700 Mohács, Szerb u. 2. Pf.:

Tel: Fax: e-mail:

Szakmai besorolása: Tájmuzeum, szakágazat:

Vezető: Ferkov Jakab

Fenntartó: Baranya Megye Múzeumok Igazgatósága Cím: 7621 Pécs, Papnövelde u. 5.

Akvi.ny.sz.: M/d/03 Működési engedély: M/d Kiadás éve: 1975. 12. ??

Megyei állományvédelmi megbízott: Millei Ilona másolat: 2002.03. 12.

Tel: e-mail: millei.ilona@jpm.hu

1. Kanizsai Dorottya Múzeum, Városház u. 1.

A múzeum viszonylag kicsi, de rendkívül összeszokott, lelkes és mindenre odafigyelő szakmai közössége őrzi értékeit.

Dokumentum raktár szerény, tiszta, átlátható és rendezett. Rendszeresen és érdeklődve figyelik az ide telepített eszköz működését. Mérik és regisztrálják a kivont légnedvesség nagyságát. A papíryanagok, oklevelek savmentes dobozokba kerültek. A helyiség ablakán függöny, amit szükség esetén elhúzva csökkenthetik a beáramló fény mennyiséget.

Kiállítás

A kiállítás nem csak szép, de tiszta és karbantartott is. A takarítás rendszeres, mert por nincs sehol, a vitrinüvegek ragyognak. A helyiségek és tárlók megvilágítása hagyományos neonsövegekkel megoldott. Így az UV tartalom is magas 413-as értékével. A megvilágítás erőssége 529 Lux-nak bizonyult. A páratartalom egyenletesnek tekinthető. Teremőrök és biztonsági eszközök figyelik a látogatók mozgását. Több helyen vannak légy, illetve molycsapdák kihelyezve a nagymennyiségű gyapjúanyag megóvásának érdekében. Láthatóan az itt dolgozók és a szűkebb közösség szívügye a múzeum.

Javaslat

- *Ajánlatos lenne minden második fénycsövet kicsavarni a fény mennyiség és UV tartalom csökkentése végett. Még jobb lenne, ha ezeket a csöveket UV fóliával lehetne bevonni. Ez az érték az ártalmatlannak tekinthető 5-6 Mw/Lumenre lenne leszorítható.*

2. Kanizsai Dorottya Múzeum, Kossuth Lajos u. 5.

Raktár

Háromszintes régi, vastag falú épület, amely nem rendelkezik ablakokkal, alapterülete 306 m². Világítási megoldása: viharlámpa, ami az itt végzett munkához elegendő és tartós megvilágítás mellett sem károsodik általa a gyűjtemény. Mindenféle anyagfajta tematikus rendben megtalálható. A kialakításnál odafigyeltek a tárgyak nedvesség igényére. Az alsó szinten, ahol a leghűvösebb van a bútorokat, felette a papír- és textilanyagot és végül a kerámiákat a legfelső szinten helyezték el. A bútorok Dexion-Salgó rendszeren állnak rendszerezetten. A bútorok és ládák ajtaja, teteje kicsit nyitva a légáramlás biztosítására. A papír és textil szekrényekben és erre a célra rendszeresített dobozokban. A felső szint kerámiái tálasokba állítva és fém polcokon rendezetten kerülnek megőrzésre. Mindenhol jellemző a rend és a tisztaság. Sok mindenben látszik, hogy az itt dolgozók keze munkája és figyelmessége. Munkájukat segíti Millei Ilona, aki rendszeres tanácsaival és jelenlétével hozzájárult az itt látottakhoz.

Az épület tetőszerkezete, töredezik és hullik az utcára, felülről előbb utóbb beázik az épület. Természetesen nem várták, hogy mindent készen kapjanak, beszerezték a szükséges cserép mennyiséget, de nincs pénzük az átcserépezetésre.

Eközben megürült átellenben álló Bói Kombinát tulajdonában lévő takarmánybolt 3 szintes épülete, amit viszonylag olcsón meg lehetne vásárolni. Ezzel lehetőség nyílna a raktárak mélyén őrzött anyagok bemutatására és egy kulturális terület kialakítására. Figyelemre méltó ez a gondolat azért is, mert a „Mohácsi csata” kiállítást magába foglaló épület megsüllyedt.

3. Csata történeti Kiállítás, Szerb u. 2.

Az épületbe – előzetesen - a múzeum fő épületében bejelentett látogatást követően lehet bejutni. Teremőr, ügyelet itt nincs ezért közvetlenül nem látogatható. A kiállítás felett eljárt az idő, megfakultak és idejét múlt a kiállított anyag. Mondhatni szegényes. A neonok álmosító zúgása mellett rövid látogatást tesz az ide látogató és csalódottan gyorsan távozik. Ennek megújítása, már csak az épület falazatának megcsúsztatása (az alapozás elégtelensége) miatt is szükség lenne.

Restaurátorműhely

Régészeti műhely: az ide beérkező hatalmas mennyiségű anyaghoz képest nagyon kicsi a létszámuk és a rendelkezésre álló területük. Felszereltségük - más egységekhez hasonlóan – elamortizálódott. Korszerűtlen és az elvégzendő munkához viszonyítva alkalmatlan. Raktáraik dugig tömve a kezelésekre váró anyagokkal. Mosó egységük kicsi és nehézkesen használható.

Javaslat

- *Az itt folyó szakmai tevékenységeket, létszámot a feladatokhoz kellene igazítani! Ezekhez biztosítani kellene az alapvető munkafeltételeket és munkabiztonságot. Továbblépni csak ezt követően lehet.*

Néprajzi textilműhely: a munkavégzés körülményei a szűkös munkaterek miatt – mindent a raktári állomány foglal el – nehezítettek, a felszerelés a nullával egyenértékű.

A farestaurátor műterem felszereltsége az itteni munkavégzéshez elégtelen. Szerszámai jelképesnek mondhatók elhasználtságuknál fogva. Igaz csak egy minimális méretű műhely áll rendelkezésre a fa műtárgyak méreteihez viszonyítva. Híján vannak az anyagoknak és eszközöknek. A munkák állnak évek óta, mert nincs pénz, miközben a műtárgyak az udvaron pusztulnak el.

Nincs központi Műtárgyvédelmi Osztály, mint más megyékben, ezért szervezetlennek és eredménytelennek tűnik a munka. A korábbi Gyűjteményekhez rendelt állományvédelmi tevékenységeket a múzeum egyes egységeire osztották ki. Így különféle osztályoknak dolgozik egy-egy restaurátor. Ez kihatással van a munkaterv és jelentések készítésére, hiszen keresztbe szervezés történik. A feladatokat az Osztályvezetők adják ki a restaurátoroknak, akihez éppen tartoznak. Ezáltal nincs egy egységes műtárgyvédelmi szemlélet. Ez meglátszik a raktárak rendkívül változó állapotán. A műtárgyvédelmi szakemberek ismeretei nem épülnek be az értékek megóvásába, a szállítási és kiállítási körülmények kialakításába.

A műhelyek felszereltségre a rendkívül szegényes kifejezés illik. A korábban korszerű eszközök tönkrementek, elamortizálódtak vagy túlhaladottá váltak. Itt egy ideje megállt az idő. Nem történt semmi. Anyagvizsgálatokra nincs mód.

Évek óta az éves költségvetés nem tartalmaz a műtárgyvédelmi feladatok finanszírozására vonatkozó összeget. A finanszírozás módja esetleges, szinte csak pályázati és támogatási keretek állnak rendelkezésre. A műtárgyvédelem még mindig a költségigényes restaurálást jelenti, nem pedig, annak megelőzését.

Nem kapnak veszélyességi pótlékot. A vegyszerek kezelése, tárolása nem felel meg, vagy csak kis mértékben a jelenleg érvényben lévő szabályozásnak. Nem beszélve azok megsemmisítéséről vagy csatornahálózatba juttatásáról.

Javaslat

- *A jelenlegi munkaszervezést át kellene gondolni és ésszerűsíteni kellene.*
- *Meg kellene teremteni az egységes Műtárgyvédelmi Osztályt, amely nem csak a saját, hanem a megyei múzeumi hálózatot is képes összefogni és segíteni.*
- *Javítani kell a munkafeltételen és a felszerelések minőségén.*
- *Biztosítani kell az előírásoknak megfelelő veszélyes anyagtárolást, megsemmisítést.*

Személyzeti helyzet

Az intézményben, a 2004-es gazdasági megszorítások következtében végrehajtott leépítés legnagyobb mértékben, a műtárgyvédlemben dolgozó szakalkalmazottakat érintette. Hét fő leépítésére került sor. Ez erősen érződik a gyűjteményi anyagok és környezetük állapotán.

Az intézmény műtárgyvédelmi, gyűjteménykezelői feladatait jelenleg 16 fő látja el a széttagolt múzeumi szervezetben.

Restaurátorok

- 1 fém, kerámia felsőfokú szakrestaurátor
- 1 kerámia, Restaurátor Alaptanfolyam, Tanárképző Főiskola
- 1 dipl. szilikát, fémrestaurátor
- 1 textil, felsőfokú szakrestaurátor
- 1 dipl. fa-bútorrestaurátor
- 1 papírestaurátor OSZK felsőfokú képzés II éves hallgató, PTE vizuális nevelőtanár
- 1 dipl. textilrestaurátor
- 2 dipl. festőrestaurátor
- 1 fa-képeret szakrestaurátor
- 1 preparátor

Gyűjteménykezelők

- 1 szakképesítés nélkül, Multimédia fejlesztés, felsőfokú képzés
- 1 szakképzett gyűjteménykezelő, Felsőfokú számítógép kezelői tanfolyam (adminisztrátor)
- 1 szakképzetlen, segéd-könyvtárosi tanfolyam (egyben adminisztrátor, könyvtáros)
- 1 restaurátor alaptanfolyam
- 1 szakképesítés nélkül, Gábor Dénes Műszaki Főiskola IV éves hallgatója

Mohács: az intézmény **gyűjteménykezelői** feladatait jelenleg **2 fő** látja el, **1** a gyűjteményi anyagért felel. Nincs restaurátoruk, aki megfelelően irányíthatná az itt folyó tevékenységet.

Javaslat

- *A restaurátorok, gyűjteménykezelők száma a különböző anyagú (szerves, szervetlen) technikájú (pl. bútor, textil, kerámia, fém, festmény) műtárgyak gondozásához kevés.*
- *A raktárak belső rendjén szakképzett gyűjteménykezelő irányítása mellett működő fizikai segéderő időszakos alkalmazásával lehetne javítani.*

A beszélgetések és tájékozódás során feltűnt az általános elkeseredettség és kilátástalanság. Az állás és megélhetés féltése, ami a drasztikus létszámleépítést követte. Ezért féltek nyilatkozni vagy bármit megmutatni. Akik mégis megtették, azok úgy összegezték az intézmény tevékenységét, hogy „**nincs koncepciója**”.

A szakfelügyelő által vizsgált intézmények:

I. Hajdú-Bihar- Megye Debrecen	Déri Múzeum (raktárak, kiállítások, restaurátorműhelyek)
II. Jász-Nagykún-Szolnok Megye Szolnok	Damijanich János Múzeum (raktárak, kiállítások, restaurátorműhelyek)
III. Szabolcs-Szatmár Megye Nyíregyháza	Józsa András Múzeum (raktárak, kiállítások, restaurátorműhelyek)

I. HAJDÚ-BIHAR MEGYE**Déri Múzeum**

Cím: 4026 Debrecen, Déri tér. 1.

Telefon: 52/322-207

e-mail: deri@derimuz.hu WEB:

Szakmai besorolás: Megyei Múzeum

Vezető: Vargáné dr. Szatmári Ibolya

Fenntartó: Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat

Működési engedély: M/c/08

Kiadási éve: 1975

Alapító okirat: 2005. jún.24. 227/2005 / VI. 24/ MÖK határozat.

Érvényes SzMSz. és munkaköri leírás van.

Megyei műtárgyvédelmi felelős: jelen pillanatban nincs kinevezve senki

Tel: 06/52-413-572

e-mail: postamarta.feemail@hu

Rendszeresen, gyakran ellenőrzik a raktárakban és kiállítóhelyeken a hőmérsékletet, páratartalmat és UV sugárzást, a mért értékeket naplóban rögzítik.

A 2004 évi MAP pályázat megvalósítása:

- Biztonságvédelmi témakörben 2.400 000 Ft. nyertek, melyet a Medgyessy Múzeum biztonságtechnikai rendszerének kiépítésére fordítottak.

Raktárak

A több épületben elhelyezett múzeumi raktárak zsúfoltak. A muzeológusok és raktárkezelők igyekeznek rendet tartani.

A néprajzi raktárban a tárgyak tömege található rendszerezve tárgy típus szerint. A kerámiákat polcokon, a textileket feltekerve, a viseleti darabokat fiókokban savmentes

papírral elválasztva tárolják. A kisebb darabokat papírdobozokban őrzik. A raktár egyben a muzeológus kutatószobája is. A raktárakat rendszeresen fertőtlenítik, a viseleti darabok és textilek védelmére molyirtó szert alkalmaznak.

Az iparművészeti raktárban nagy a zsúfoltság, a különféle tárgy típusokat külön-külön szekrényben őrzik. Ugyanebben a helyiségben található *a természettudományi gyűjtemény* egy része. A raktárban magas volt a hőmérséklet és a páratartalom.

Javaslat

- *szabályozható fűtés kialakítása szükséges*

Történeti gyűjtemény: a Füredi úton két egybenytított lakásban van. A raktári gondok enyhítésén lakásbérlettel próbáltak enyhíteni.

Kiállítások

A Déri Múzeumban látott állandó kiállításoknál a környezeti tényezők állandó mérése mellett próbálnak mindent megtenni a tárgyak optimális bemutatására. Különösen szembeötlő változás, az utóbbi években beszerzett legkorszerűbb, minden igényt kielégítő új vitrinek. Az egyiptomi múmiákat és a keleti gyűjtemény érzékeny szerves anyagú műtárgyait klimatizált vitrinekben helyezték el. Jó kapcsolatot alakítottak ki a vitrineket előállító céggel, ez biztosítja a hosszú távú együttműködést.

Restaurátorműhely

A festmény restaurátor műterem tágas, nagy oldal és felső megvilágítású ablakai megfelelő természetes fényt biztosítanak a legkényesebb munkához is. A műteremben elszívó rendszer található, mely a többi műhellyel együtt biztosítja az oldószergőzök eltávolítását. A nagyméretű, jól felszerelt műhely és a benne dolgozó kolléga biztosítja a szakmailag magas szintű munkát.

A fémrestaurátor műhely viszonylag kis alapterületű, a vegyifülke, szárítószekrény, kisebb-nagyobb elektromos berendezés segíti a restaurátor munkáját.

A bútorok és egyéb nagy terjedelmű anyagok restaurálása, valamint a kerámiaválogatás egy nagy tágas helyiségben történik.

A textil-bőr restaurátor műhely kis alapterületű, viszonylag hiányosan felszerelt, mivel korábban ötvös restaurátor műhelyként funkcionált. Felszerelése folyamatban van, időnként sajnos a hiányzó átmenő raktár feladatait is ellátja.

Nagy előkészítő helyiségben történik a kerámiamosás és ez jelenleg a régészeti ideiglenes raktár is. Az anyagot dobozokban, fém polcokon tárolják.

A restaurátorok rendszeresen részt vesznek a kiállítások rendezésében, az állandó kiállítások évenkénti rendszeres tisztításában, ilyenkor az esetleges apró javításokat, restaurálásokat is elvégzik.

A restaurálás menetét a restaurátor naplóban dokumentálják, munkafotókat készítenek. A vidéki múzeumok raktáiról, kiállításairól, az elvégzendő és elkészült munkákról fényképes dokumentációt készítenek.

Rendszeresen részt vesznek az éves restaurátor konferenciákon. A múzeumi tudományos nap témája a műtárgyvédelemről szólt, a restaurátorok előadásokat tartottak az UV, a páratartalom, a hőmérséklet és a környezeti tényezők hatásáról a műkincsek állapotára.

A műszerezettség fejlesztését, a nagyobb értékű eszközök beszerzését, megnehezíti, a szűkös költségvetés, és az, hogy a restaurátoroknak nincs információjuk arról, mekkora is valójában a rendelkezésre álló keret.

Javaslat

- *A textil-bőr műhely felszereltségén változtatni kell.*

Személyzeti helyzet

Restaurátorok

- 1 diplomás vegyész, régészeti fém, a régészeti szakrestaurátor tanfolyamot végez
- 1 szakrestaurátor, régészeti kerámia
- 1 műtárgyvédelmi asszisztens, a régészeti szakrestaurátor tanfolyamot végez
- 1 dipl. textil –bőr
- 1 rajztanár, festő restaurátor

Gyűjteménykezelők.

- 2 szakképzett
- 2 képesítés nélküli

II. JÁSZ-NAGYKÚN-SZOLNOK MEGYE

Damjanich János Múzeum

Cím: 5000 Szolnok, Kossuth tér 4.
 Telefon: 06-56/421-602 e-mail: muzeum@djm.hu
 Szakmai besorolás: Megyei Múzeum
 Vezető: Dr. Horváth László
 Fenntartó: Jász-Nagykún-Szolnok Megyei Közgyűlés
 Akviny.sz. 32/2005/IV.22/ Működési engedély: M/c/15 Kiadás éve: 1975. dec.31.

Érvényes SZMSZ és munkaköri leírás

Megyei műtárgyvédelmi felelős: Szathmáry István gyűjteménykezelő, rendszeresen mér, az adatokat naplóba rögzíti. Tel: 06-56/421-602

A 2004- évi MAP pályázat megvalósítása:

- A műtárgykörnyezetet javító készülékek témakörben 1 800 000 Ft. nyertek. A vásárolt szárítóberendezés még nem működik, mert 3 fázisú hálózat kellene a működéséhez, és még nem tudták beszereltetni.

Raktárak

Szolnokon, 2004 végén adták át egy volt szovjet laktanyában a minden igényt kielégítő raktár központot. A több emeletes épületben szintenként és szobánként elkülönítve helyezték el a különböző műtárgyakat. Az épületet korszerű biztonsági berendezéssel, ablakait UV védelemmel látták el. A hőfokot minden helyiségben külön-külön szabályozhatják. A tárgyakat fém és fa polcokon tárolják, mozgatásukat lift segítségével végzik. A raktárakban rend van, a tárgyak jól áttekinthetőek, két raktár jelen pillanatban kialakítás alatt áll. A helyiségek burkolata könnyen tisztán tartható kő.

Kiállítások

A múzeum nem véletlenül kapta meg 10 éven belül kétszer az „Év múzeuma” kitüntető címet! A rendezés közben nagy figyelmet fordítanak a műtárgyak környezetének hőmérséklet, UV sugárzás- optimális kialakítására és az installációhoz felhasznált anyagok kiválasztására.

A „Vendégségben őseink háza táján régészeti kiállítás a „Mesterségek művészete” néprajzi kiállítás, a „Népelet a Közép-Tisza vidékén” és a „Városi polgárok a századelőn” kiállítások valamint a Szolnoki Képtárról szóló jelentésben nincs műtárgyvédelmi szempontból észrevétel.

Restaurátorműhely

A múzeum központi épületében lévő jól felszerelt restaurátor műhely 4 helyiségből áll. A világos, tágas helyiségek nagy ablakokkal rendelkeznek, így természetes fényben tudnak dolgozni a munkatársak.

Az új raktárközpontban is található egy nagyméretű restaurátor műhely valamint 3 kisebb helyiség a vegyszerek és mérgek szakszerű tárolására.

A három restaurátor nagyon kevés a megye sok és érdekes múzeumához viszonyítva, ezért nagyon lényeges a tervszerű, összehangolt munkaszervezés.

Az ásatásokról bekerülő nagymennyiségű anyag restaurálása mellett a gyűjteménykezelőkkel és muzeológusokkal együtt rendszeresen, évenként végzik az állandó kiállítások karbantartását és tisztítását. Emellett részt vesznek az időszakos kiállítások rendezésében is. Munkájukról részletes rajzokkal és fotókkal ellátott dokumentációt vezetnek a restaurátor naplóban. Rendszeresen részt vesznek a restaurátor konferenciákon, nyomon követik a szakirodalmat.

Személyzeti helyzet

Restaurátorok

Horváth Mária restaurátorművész 2005 végén nyugdíjba vonult, helyére fiatal, főiskolát végzett művészrestaurátor kerül nagy valószínűséggel.

1 dipl.fém restaurátorművész

1 fa restaurátor

Gyűjteménykezelők

2 szakképzett

2 képesítés nélküli

Javaslat

A restaurátorok száma a gyűjtemény nagyságát tekintve rendkívül kevés, képzett restaurátor felvétele szükséges.

III. SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE

Jósa András Múzeum

Cím: 4400 Nyíregyháza Benczúr tér.21.
 Tel: 06-42/315-722 e-mail: jam@jam.nyirbone.hu
 Szakmai besorolás: Megyei Múzeum
 Vezető: Dr. Dám László
 Fenntartó: Szabolcs-Szatmár Megyei Önkormányzat
 Működési engedély: Kiadási éve:

A műtárgyvédelmi szakfelügyeletet *Deák Endre* szakfelügyelővel közösen végezték.

Alapító okirat, SzMSz és munkaköri leírás van
 Megyei műtárgyvédelmi felelős: Szinyéri Péterné
 Tel: 06-42/315-722 e-mail : tarest@jam.nyirbone.hu+
 Folyamatosan ellenőrzik a kapott műszereken a páratartalmat, hőmérsékletet és UV sugárzást, eredményeket dokumentálják.

A 2004 évi MAP pályázat megvalósítása

- Műtárgykörnyezetet javító készülékek témakörben 3.000 000 Ft. nyertek, amelyből 2 db páramentesítő készüléket vásároltak Nyírbátorba. Egyet a kiállításban, egyet a raktárban helyeztek el.

Raktárak

A múzeum épület teljes felújítás előtt áll. A raktárak egy kivétellel ebben az épületben kaptak helyet, valamint itt látható az állandó kiállítások egy része.

A régészeti anyag egy része a folyosókon fa szekrényekben, látványraktárként van elhelyezve. Az autópálya ásatás anyagát a földszinten kialakított korszerű raktárakban helyezték el. A megmosott kerámiát válogatás és ragasztás után rendszerezik. A kiegészíthető edényeken elvégzik a szükséges munkát, dokumentálják és ezután kerül a raktárba. Általánosságban elmondható, hogy az ásatásokról és leletmentésekről bekerülő anyagot nagy gondossággal kezelik.

Az újkortörténeti anyagot tárgytípusonként rendszerezve, gyakran külön helyiségben tárolják. A textileket egyedi, textilből készült zsákokban, leltári számmal ellátva őrzik. A raktárak zsúfoltak, de a muzeológusok és gyűjtemény kezelők törekednek az anyag megfelelő rendszerezésére és a kialakított rend betartására.

A múzeum fegyvergyűjteménye nincs megfelelően raktározva, a tárgyak egymáson fekszenek és így könnyen sérülnek.

Az épület adottságai miatt a raktárak ablakain nincs védőfólia, mely megvédené a tárgyakat a káros sugárzásoktól.

Javaslat

- *Az ablakokat mielőbb UV védelemmel és egyszerű vászon vagy molinó függönyökkel kell ellátni.*
- *A fegyverek sérülésmentes raktározását kellene kialakítani, esetleg erre a feladatra pályázni.*

Kiállítások

Az állandó kiállítások szobáiról ugyanúgy elmondható, mint a raktárakról, nincs UV fóliás védelem! A világítás korszerűtlen, ez biztos megoldódik az épület korszerűsítése alkalmával.

Javaslat

- *az ablakok UV fóliás védelemének biztosítása*
- *a világítás korszerűsítésénél feltétlen kérdezzék meg a műtárgyvédelemmel foglalkozó munkatársak véleményét a megfelelő fényviszonyok biztosítása érdekében*

Jósa András, Krúdy Gyula, a nyíregyházi huszárok, a várostörténeti és pénztörténeti kiállításokról a jelentésben nincs műtárgyvédelmi szempontból észrevétel.

Benczúr Gyula kiállítás fő helyén, Károlyi Gyula és neje nagyméretű festményei között helyezték el a pára mérőt.

Javaslat

- *esetleg egy kevésbé feltűnő hely is alkalmas lenne elhelyezésére.*

Restaurátorműhely

Nyíregyháza: a múzeumépület földszintjén és 2. emeletén találhatóak a restaurátorok. A földszinti restaurátor műhelyben történik az autópálya ásatásból bekerülő nagymennyiségű régészeti anyag tisztítása, válogatása, ragasztása és restaurálása. Az anyag feldolgozását nagyon ötletesen oldották meg. Szinte futószalag szerűen végzik az egymást, követő munkafázisokat. A pontos jelölések és a nagyon jól kialakított polcrendszer miatt kizárt a leletek keveredése. A beérkezett és tisztított anyag nagyon jól áttekinthető, így a régész kollégák folyamatában ellenőrizhetik és vizsgálhatják a múzeumba került anyagot.

A végzett munkát a gyűjtemények szerinti restaurátor naplóban vezetik, bejegyzik a tárgyak legfontosabb adatait, a kezelés megkezdésének és befejezésének dátumát, valamint a restaurálás során használt vegyszereket és módszereket. Munkájukról fotódokumentációt készítenek. Rendelkezésükre áll egy számítógép Internet hozzáféréssel.

Emellett rendszeresen gondozzák, évenként tisztítják az állandó kiállításokat és vidéki kiállítóhelyeket.

Vásárosnaményban működő restaurátor műhely felszereltsége a hazai körülményekhez viszonyítva átlagos.

Személyzeti helyzet:**Restaurátorok.**

1 fém szakrestaurátor, csoportvezető

- 1 restaurátor, régészeti szakrestaurátor képzésen tanul
- 1 textil szakrestaurátor
- 1 II. évfolyamos hallgató a Képzőművészeti Egyetemen
- 1 műtárgyvédelmi asszisztens
- 1 textil szakrestaurátor Vásárosnamény
- 2 fő cserépmosók

Gyűjteménykezelők: 2 szakképesítés nélküli (az egyik egyetemre jár történész szakon)

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Illyés Endréné

A szakfelügyelő által vizsgált intézmények:

I. Borsod-Abaúj-Zemplén Megye
Miskolc

1. Hermann Ottó Múzeum
(raktárak, kiállítások restaurátorműhely)
Tímár malom

Miskolc-Lillafüred

2. Hermann Ottó Emlékház

II. Heves Megye

Eger

1. Dobó István Vármúzeum
2. Dobó Bástya

I. BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN

1. Herman Ottó Múzeum

Cím: 3529. Miskolc, Görgey út.28.
Telefon 06/46-560-170 e-mail: hermuz@axelero.hu
Szakmai besorolás: Megyei Múzeum
Vezető: dr. Veres László
Fenntartó: BAZ Megyei Önkormányzat
Akvi.ny.sz.:312-19/pk.68/kg.1992./VI.25./Sz
Működési engedély: M/C/04 Kiadás éve: 1975 dec. 1.

SzMSz van, a munkaköri leírások átdolgozás alatt vannak, mert régiek.

Megyei műtárgyvédelmi felelős: Bánfalvy Ferenc

Tel:06/20-417-39-03 e-mail: banfalvy@hermuz.hu

Rendszeresen, gyakran ellenőrzik a raktárakban és kiállítóhelyeken a hőmérsékletet, páratartalmat és UV sugárzást, a mért értékeket naplóban rögzítik.

Pályázatok

- Műtárgyvédő, tároló rendszer témakörben 1 800 000 Ft. támogatást nyert, amelyet 2 db textilszekrény vásárlására fordított. NKÖM
- 3 800 000 Ft. támogatásból 2 db klimatizált textiltárolót vásároltak. NKA

Raktárak

Központi épületben:

Képzőművészeti raktár: az alkotásokat guruló polcrendszeren felfüggesztve rendezetten, rendszerezve raktározzák. Az ablakok a nap sugárzásával szemben UV fóliával vannak védve. Párásító berendezés gondoskodik a megfelelő páratartalomról. Önerős pályázati

támogatásból szeretnék a képtároló táblák központi vezérmű láncos mozgását kialakítani.

Textil raktár: pályázaton nyert új textil fémszekrényekben és régebbi típusú fa szekrényekben tárolják a gyűjteményt. Rendezett, áttekinthető.

Fegyver raktár: tárgytypus szerint rendszerezve, *ötletes fegyvertartókon* tárolják a fegyvereket. Könnyen áttekinthető a jelentős gyűjtemény. Darabjai egyenként kivethetőek, tanulmányozhatóak, közben a tárgyak nem sérülnek. *Követendő példa!*

Néprajzi raktár: tárgytypus szerint rendszerezve Salgó pocokon tárolják a néprajzi anyag egy részét. A fűtés miatt nagyon meleg volt!

Javaslat

- *A fűtést szabályozni kell.*

Tímár malom-külső raktár: a jó állapotú több emeletes épületben 600m²-en jó körülmények között raktározhatóak a műtárgyak. A bútor, textil, kerámia, üveg történeti anyag raktározása megfelelő, de további polcrendszerekre lenne szükség. A néprajzi bútor anyag raktározása megfelelő. A néprajzi gyűjtemény kismesterségeket és gazdasági eszközöket alkotó műtárgyainak jelenlegi raktári körülményei jó esetben is csak átmenetinek fogadhatóak el. A régészeti anyag egy részét is itt tárolják, rendszerezve, savmentes kartondobozokban ill. zsákokban. Megfelelő kutatószobák vannak kialakítva az anyag feldolgozásához. A raktárépület oly mértékben megtelt műtárgyakkal, hogy ott fizikai képtelenség újabb műtárgyak elhelyezése.

Javaslat

- *Az ablakok elé egyszerű vászon vagy molinó függöny elhelyezése feltétlenül szükséges!*
- *A fenntartó támogatására számítva sürgős lenne az épületrészek épületszerkezeti helyrehozatala, hogy azt követően kialakítható legyen egy raktári műtárgyrend.*
- *Feltétlenül szükséges új régészeti raktárterek kialakítása, fenntartói támogatással a meglévő raktárbázis bővítése. Ehhez a kiviteli terveket a múzeum már elkészítette.*

Ásványtár: az ásványokat gurulós polcrendszeren tárolják. Nincs kutatólabor, ami szükséges lenne gyűjtemény mellé. A múzeum évek óta képtelen önerőből rendbe tenni a laboratórium és raktározás céljára egyaránt megfelelő kb. 40 m² alapterületű helyiséget.

Javaslat

- *A meglévő kis helységben a kutatólaboratórium és raktár létrehozása szükséges.*

Kiállítások

Központi épület: az Alfa program keretében az épületet gyönyörűen felújították, klimatizálták, térfigyelő kamerákkal, korszerű világítással látták el. A biztonság miatt vonalkódos beléptető és tárgyazonosító rendszerrel kívánják ellátni. Ennek megrendelőjét már elküldték a kivitelező számára, várhatóan az első negyedévben megtörténik az alapegységek főszerelése. Az alapegységre épülő tárgyazonosító rendszer kialakítása pályázati támogatások függvénye.

Képtár: a kiállítás a 16 ezer darabos gyűjtemény legszebb képeit mutatja be az 1700-as évektől a 20. század közepéig. A műtárgyvédelmi szempontokat messzemenően szem előtt tartott rendezés, a csodálatosan kialakított, hangulatos kiállítás méltó díszje az épületnek.

Papszer út: a több mint 16 ezer leltározott darabbal rendelkező ásványgyűjtemény legszebb, a nagyközönség számára legérdekesebb darabjait mutatja be a pincében rendezett kiállítás. A pince fala vizes, salétromos és gépészetileg elavult.

A „Mit ránk hagytak a századok” régészeti kiállításról és a „Miskolci évszázadok” történeti állandó kiállításokról a jelentésben nincs műtárgyvédelmi szempontból észrevétel.

2. Hermann Ottó Emlékház

Cím: 3517. Miskolc-Lillafüred, Erzsébet sétány 33.

Telefon: 06/46-370-703

Szakmai besorolás: Kiállító tér

Hermann Ottó munkásságát és a Bükk élővilágát bemutató emlékház 170 éves. A nagy páratartalom miatt a Hermann Ottóhoz kötődő emléktárgyak érdekében fenntartói hozzájárulásból szükséges lenne az épület szigetelése. Többször pályáztak az épület és kiállítás felújítására, de még Hermann Ottó születésének 170. évfordulójára sem kaptak támogatást.

Javaslat

- *Összességében felhívja a figyelmet, hogy az épület falainak túlvizesedése, penészedése és a gépészeti elemek elöregedettsége miatt sürgős felújítást kellene végezni a műtárgyak biztonsága és a látogatók elvárásai érdekében.*

Restaurátorműhely

A Műtárgyvédelmi Osztályon a megyei múzeum központi épületében, műtárgytípusonként kialakított műhelyekben minden restaurátor külön dolgozik. Sajnos a munkaszobák elég kicsik, nagy a zsúfoltság, amin a restaurátorok leleményessége segít némiképpen. 2005-ben minden műhelyüket új burkolattal és vibrációmentes fényforrással látták el. Minden munkaszoba ablakkal rendelkezik és megoldott a helyi elszívás is. A műhelyek kialakításánál igyekeztek a legnagyobb ésszerűsége törekedni, megszerezni a restaurálandó és a kész anyagot, a vegyszereket és eszközöket rendben tartani, hogy csökkentsék a zsúfoltságot.

A restaurátorok évenkénti munkaterv szerint dolgoznak, részt vesznek ásatásokon, az időszakos kiállítások rendezésében, az állandó kiállítások rendszeres tisztításában, karbantartásában.

A tárgyak restaurálásról részletes restaurátor naplót vezetnek. A végzett munkát számítógépen is rögzítik, digitális fotókat mellékelve a munkához. Részt vesznek a restaurátor konferenciákon és a Fa, fém és textil restaurátor konferencián.

A restaurátor műhely vezetője rendszeresen pályázik, az elnyert pályázatok nagy segítséget jelentenek a raktárak fejlesztése szempontjából.

Határon túli magyar és orosz kollégákkal jó kapcsolatot építettek ki.

Személyzeti helyzet

Restaurátorok

1 dipl. fa szakrestaurátor, osztályvezető

1 dipl. textil szakrestaurátor
 1 fém szakrestaurátor
 1 festőrestaurátor
 1 szilikát szakrestaurátor
 1 dipl. szilikátrestaurátor
 és 2 kerámiamosó munkatárs

Gyűjteménykezelők:

1 Régészeti gyűjtemény: MNM gyűjteménykezelői tanfolyam
 1 Néprajzi gyűjtemény: Nyíregyháza Tanárképző Főiskola dipl.

II. HEVES MEGYE

Dobó István Vármúzeum

Cím: 3300 Eger Vár 1.

Tel: 36/312-744

e-mail: dob.eger@museum.hu

WEB: <http://www.div.iif.hu>

Szakmai besorolás: Megyei Múzeum

Vezető: Dr. Petercsák Tivadar

Fenntartó: Megyei Önkormányzat

Működési engedély:

Kiadási éve:

Alapító okirat, SzMSz és munkaköri leírás van.

Megyei műtárgyvédelmi felelős: Deák Endre Tel: 06/30-9493673 M: 06 309493673

Rendszeresen ellenőrzik a raktárak és kiállítóhelyek hőmérsékletét, páratartalmát, az UV sugárzást. A mért értékeket naplóban rögzítik.

A2004 évi MAP pályázat megvalósítása:

- Műtárgytároló blokk építése témakörben 2.450 000 Ft. támogatást nyert, amelyet a képzőművészeti raktár helyiségének felújítására költöttek.
- Műtárgyvédő tároló rendszerek témakörben 1.400 000 Ft. támogatást nyert, amelyet 4 db. grafikai tároló szekrény és a gurulós akasztórendszer kiegészítésére költöttek.

Raktárak

Képzőművészeti raktár: a közelmúltban került kialakításra. Az anyagot korszerű gurulós, akasztós rendszeren tárolják. Folyamatban van a revízió és a raktári rend kialakítása.

A raktárban szabályozható hőtárolós kályha biztosítja a megfelelő hőfokot.

Sas utcai raktár: a több emeletes épületben szintenként és tárgytípusonként helyezték el a tárgyakat. Az épület központi fűtéssel ellátott. A raktárba kerülő tárgyakat- különösen melyek fából készültek, raktározás előtt fertőtlenítik. Erre egy ideiglenes gyűjtőraktár áll rendelkezésre.

A régészeti leleteket fém polcokon, a restaurált kerámia anyagot rendszerezve, a többi papírdobozokban ill. zsákokban tárolják. A raktárban a gyűjteménykezelő megfelelő tisztaságot és rendet tart.

A gazdag néprajzi anyagot tárgycsoportok szerint, - festett ládák, kerámiák, háztartási-, mezőgazdasági eszközök, szakrális tárgyak - fém polcokon raktározzák. Az anyag jól áttekinthető és rendezett.

Történeti anyag külön helyiségekben, rendszerezve került elhelyezésre.

Kiállítások

Egykori püspöki palota kiállításai: a történeti és az időszakos kiállításokról valamint „A természet csodái”-ról, a jelentésben nincs műtárgyvédelmi szempontból észrevétel.

Képtár: a kiállítást nagy gonddal alakították ki, megfelelő hőfokot, páratartalmat és megvilágítást biztosítva a kiállított képeknek.

A város történetét bemutató anyag részére a régi megyeháza udvarán álló volt megyei börtön celláit és kápolnáját alakították nagyszerű kiállítóhellyé.

A fűtött épület és a kicsi ablakok megfelelő körülményeket teremtenek a kiállított műkincseknek.

2. Dobó –bástya

Befejeződött a Dobó-bástya felújítása, mellyel a minden igényt kielégítő konferencia terem mellett két szinten elhelyezkedő kiállítási termeket alakítottak ki. A háromszintes építmény kialakításánál a tervezők és kivitelezők szem előtt tartották, hogy környezetbarát anyagokat felhasználva a legmodernebb eszközökkel biztosítsák a kiállítások állandó hőmérsékletét és páratartalmát.

A szakfelügyelői látogatás alatt érdekes kiállítást készítettek. Egy egri gyűjtő anyagából a világ 61 országából közel 600 darab fegyvert és harci viseletet állítottak ki Szent István korától a 20. századig.

Restaurátor műhely

A műhely egy nagy és több kisebb helyiségből áll, amelyek alkalmasak úgy a helyigényes munkák, - pl. a kerámiaválogatás - mint a kisebb tárgyakon végzett elmélyült munkára.

A kollégák magas szakmai felkészültsége, a műhelyek megfelelő felszereltsége biztosítja, hogy a felmerülő feladatokat kiválóan meg tudják oldani. Számítógép van, de elavult.

A muzeológus szakemberek rendszeresen kikérik véleményüket kiállítások rendezésében, a munkákban részt vesznek. Évenként tisztítják, ellenőrzik az állandó kiállításokat, ilyenkor a felmerülő apró restaurálásokat is elvégzik.

A műtárgyvédellel kapcsolatos pályázatokon a muzeológussal közösen alakítják ki a pályázati anyagot.

Rendszeresen részt vesznek a restaurátor konferenciákon és továbbképzéseken, ezeken munkájukról beszámolnak.

Javaslat

- *Szükségük van számítógépre és digitális fényképezőgépre, mert nem megoldott a dokumentációkhoz szükséges fotózás.*

Személyzeti helyzet

Restaurátorok:

- 1 dipl. fém és fa művészrestaurátor, osztályvezető
- 1 fém szakrestaurátor
- 2 szilikát szakrestaurátor
- 1 bútor restaurátor asszisztensképző
- 1 cserépmosó munkatárs

Gyűjteménykezelők

Nincs adat!

A szakfelügyelő által vizsgált intézmények:

I. Fejér Megye

Megyei Múzeum
1. Székesfehérvár

István Király Múzeum
Szent István Király Múzeum
Állandó régészeti kiállítás
Restaurátor műhelyek
Néprajzi kiállítás
Néprajzi raktár
Festmény raktár
Babamúzeum - Moskovszky Gyűjtemény
Új Magyar Képtár
Régészeti raktár
Fekete Sas Patikamúzeum
Szabadtéri Múzeum Régészeti Park
Régészeti kerámia és fém raktárak
Régészeti freskó raktár

2. Tác.

II. Komárom-Esztergom

Megyei Múzeum
1. Tata
2. Tatabánya

Kuny Domonkos Múzeum
Tatabányai Múzeum

III. Veszprém Megye

Megyei Múzeum
1. Veszprém

Laczkó Dezső Múzeum
Fesőörsi raktár bázis
Állandó kiállítás
Műtárgyvédelmi osztály
Gróf Esterházy Károly Kastély Múzeum

2. Pápa

I. FEJÉR MEGYE**Szent István Király Múzeum**

8000 Székesfehérvár, Fő utca 6.

Tel: 22/315-583 Fax: 22/311-734 e-mail: fmmuz@mail.iif.hu

WEB: www.szikm.hu

Szakmai besorolása: Megyei Múzeum

Vezető: Dr. Fülöp Gyula régész

Fenntartó: Fejér megye Önkormányzata, 8000 Székesfehérvár, Fő utca 6.

Működési engedély.M/c/06

Kiadás éve: 1975

Az SZMSZ 2005. óta érvényben van, az új munkaköri leírások elkészültek.

Megyei állományvédelmi megbízott: Flatsker Mónika főrestaurátor, évente részt vesz a szakmai továbbképzéseken, az ELSEC mérőműszerrel rendszeres méréseket végez a megye különböző helyszínein, a méréseket számítógépen dokumentálja.

A 2004. évi MÁB pályázat megvalósítása:

- Műtárgyvédő tároló rendszer témakörben 3.000.000 Ft támogatást nyert, amelyen guruló-rácsos festménytároló rendszert vásároltak és építettek be a raktárba.

Javaslat

- *Az egy darab mérőműszer, valamint a 9 db. thermo-higrométer nem elegendő az összes helyszín klimatikus viszonyainak ellenőrzésére, szükséges lenne további 10 darab thermo-hygrométer beszerzése (MÁP)*

1. Szent István Király Múzeum, főépület (egykori ciszter rendház)

Dr. Fülöp Gyula Megyei Múzeumigazgató tájékoztatása szerint a 2003-ban készült összefoglaló szakfelügyeleti jelentésben leírtakkal szemben, olyan megállapodás született, amely szerint *a Szent István Király Múzeum központi épületét nem kell visszaadni a katolikus egyháznak 2011-ig*, tehát a munka zavartalanul folytatódhat tovább az intézményben.

Raktár

Szent István Király Múzeum, Országzászló tér 3.

A néprajzi raktárakban, a tárgyak a gyűjteménykezelő munkájának köszönhetően, tiszta, rendszerezett állapotban, de zsúfoltan, fa polcrendszereken vannak elhelyezve. Nagyon komoly probléma azonban, hogy a raktárban gázkonvektorral fűtenek, amely még akkor is tűzveszélyes, ha csak gyújtólángon működtetik. A tűzveszélyességen túl, a levegőt annyira kiszárítja, hogy a páratartalom műszeres mérés nélkül is megállapíthatóan, rendkívül alacsony. Ez a körülmény a néprajzi gyűjtemény fából készült tárgyainak túlzott kiszáradását okozhatja.

Képzőművészeti raktárban, beépítésre került a MÁB pályázaton nyert pénzből beszerzett korszerű festménytároló rendszer, amelyen el is helyezték már a gyűjtemény egy részét. Sajnos a raktár nincs klimatizálva és nincs megoldva a tárgyak fény elleni védelme sem.

Javaslat

- *A néprajzi raktárakban a tűzveszélyes gázkonvektoros fűtésen változtatni tanácsos.*
- *Képzőművészeti raktárban a fényvédő fólia beszerzéséig javítana a helyzetet egy függöny vagy valamilyen sötétítő anyag elhelyezése az ablakon.*

Kiállítás

Főépület állandó kiállításban az „Évezredek kincsei” címet viselő régészeti kiállításán a megye kiemelkedő jelentőségű régészeti lelet együttese és történelmi emlékei láthatók. A kiállítás műtárgyvédelmi szempontból kifogástalan.

Az egyik legérzékenyebb, legértékesebb műtárgyat a frissen restauráltatott kódexet egyelőre nem tudták megfelelő fényvédelemmel ellátott vitrinben kiállítani. Átmeneti megoldásként a jól bevált régi módszer szerint, a vitrin tetejét fekete anyaggal takarják le, amikor nincs látogató, illetve amikor, a múzeum zárva van.

Országzászló tér 3. Néprajzi kiállításban, jelenleg festett ládákat és kerámia edényeket mutatnak be, a kiállítás körülményei megfelelőek. Állandó néprajzi kiállítás jelenleg nincs.

2. Szent István Király Múzeum, Megyeház utcai épület

A Babamúzeumban a gyűjtemény jó körülmények között, üvegezett vitrinekben van kiállítva. A fényviszonyok megfelelőek, klímatisztítás nincs.

Az Új Magyar Képtár rendkívül értékes modern képzőművészeti gyűjteményét felújított, besötétített termekben, mutatják be. Műtárgyvédelmi szempontból nagyon erősen kifogásolható a klímatisztítás teljes hiánya.

A novemberi látogatás idején az épületet már fűtötték, a hőmérséklet túlságosan magas volt, a levegő száraz. Ezt a problémát a helyszínen jeleztem is, az egyébként mindenre odafigyelő és lelkiismeretes gondnoknak, aki elmondta, hogy a fűtőrendszert nem lehet kellőképpen szabályozni úgy, hogy a fűtés az épület minden részében ideális legyen. A probléma megoldása azóta folyamatban van, a közös kazán kettéosztását tervezik.

Javaslat

- *A Babamúzeum és az új Magyar képtár klimatikus viszonyain változtatni szükséges.*

3. Szent István Király Múzeum, Bástya utca 8

A régészeti gyűjtemény, a többi raktártól elkülönítve, de egy bankkal közös épületben kapott helyet. A műtárgyvédelmi körülmények mintaszerűek, korszerűen berendezett teleraktár van, a klimatikus viszonyok a régészeti tárgyak számára megfelelőek. A gyűjteménykezelő-raktárosok és régészek munkájának eredményeképpen, a tárgyak dobozokban elhelyezve, teljes rendben, áttekinthetően sorakoznak a polcokon.

4. Fekete Sas Patikamúzeum, Fő utca 5.

A Patikamúzeumot harminc évvel ezelőtt restaurálták, még ma is gyönyörű, de sajnos a mennyezet beázik, javíttatása nagyon időszerű lenne.

A múzeum belső termében időszakos kamara kiállításokon a „Hónap tárgyát” mutatják be.

Javaslat

- *A beázás megszüntetése szükséges.*

5. Tác Gorsium Szabadtéri Múzeum-Régészeti Park

Cím: 8121 Tác

Telefon: 06-22/ 315-583 Fax: 06-22/311-734

E-mail: fmmuz@mail.iif.hu

WEB: www.sikm.hu

Vezető: dr. Fülöp Gyula

Fenntartó: Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága

Működési engedély: Kh/064

Kiadás éve: 1975

Az 2003-ban leírt körülmények, sajnos most is változatlanok, vagy talán még rosszabbak. A szépen kialakított, állandó régészeti kiállításban a páratartalom állandóan 80-90% körül van. A magas páratartalom miatt a kiállított régészeti fémtárgyakat a restaurátorok folyamatosan ellenőrzik, szükség esetén időről – időre konzerválják. A falak átnedvesedése miatt a mennyezetről nagy darabokban hullik a vakolat, a növények egy részét a téli hónapokban, a kiállítóterben teleltetik. Az előző műtárgyvédelmi javaslattal szemben nem az épület felújítása, hanem egy új múzeumépület kialakítása lenne a megfelelő megoldás, mivel ez az építmény egy földdel borított, növényekkel benőtt pincehelyiség, kiszáraitását szinte lehetetlen megoldani.

A Gorsium raktáraiban pozitív változás, hogy az őrzött tárgyak gondozásán szakképzett gyűjteménykezelő dolgozik, aki tiszteletre méltó, lelkiismeretes munkával tartja rendben a raktárakat, időszakosan kiségitői is vannak. A gyűjteménykezelő a téli hónapokban a múzeum fehérvári egységében a tárgyak adminisztrálását végzi.

A Régészeti Park egy elkülönített részében 30 évvel ezelőtt külön erre a célra épített raktárakban kapott helyet a Gorsium ásatási anyaga, valamint a megyei római kori anyag. Azóta az akkor kiváló épületek állaga leromlott, a tetőszerkezetek több helyen meggyengültek, a szigetelés hiánya miatt itt is megindult a falak nedvesedése, több helyen befolyik a víz, hullik a vakolat, az egyébként mintaszerűen tisztán és rendben tartott helyiségekben.

2006. január elején jött a hírt Flatsker Melindától, hogy a kinti raktárak beáztak, használhatatlanná váltak, a dobozok megpenészedtek. A régészeti anyagot fertőtlenítés után, ideiglenesen a főépület tetőterében fogják elhelyezni. Halaszthatatlanná vált tehát a gorsiumi új raktárak és az új kiállítóhely megépítése, amelyhez a múzeumnak kiemelt anyagi támogatásra lesz szüksége.

Javaslat

- *A Gorsium-ban tapasztalt körülmények, indokolnának egy átfogó középtávú fejlesztési koncepció kidolgozását, amit már 2003-ban is javasoltak. Az előző javaslat kiegészítéseképpen, a Régészeti Park kiállításának és infrastruktúrájának korszerűsítésére támogatást kellene szerezni, esetleg egy Európai Unió pályázat benyújtásával.*
- *Gorsium, új raktárak és új kiállítóhely megépítése.*

Restaurátorműhely

A Múzeum főépületében, a földszinten kapott helyet a restaurátor műhely. A műhely jól felszerelt, korszerű helyi elszívó berendezésekkel, műtárgy- és egészségkímélő fémtisztító berendezéssel egyaránt ellátott. A nagytömegű régészeti tárgyak (autópálya ásatás, gorsiumi leletek, egyéb ásatásokból származó anyagok) tisztítása, restaurálása tervszerűen és szervezeten folyik, a munkavégzést a restaurátor naplójában dokumentálják. A kiemelkedőbb munkákról külön, képes dokumentáció is készül, a fotókat általában az osztályvezető készíti. A műhelynek van digitális fényképezőgépe, de egyelőre inkább az analóg fotózást részesítik előnyben. A nagytömegű, dobozokban vagy zacskókban

beérkező ásatási anyag tárolására nincs elegendő hely, ezért azokat jobb híján, a restaurátor műhely mellett, az osztályvezető szobájában tárolják.

Egyetlen kifogásolható dolog, hogy a restauráláshoz használt illetve nem használt, vegyszerek tárolása nem megfelelő.

A Fekete Sas Patikamúzeum mögötti restaurátor műhelyben a nagyobb méretű bútorok kezelése külön történik. A régi, szakképzett farestaurátor megvált a múzeumtól, jelenleg a közös műhelyben tevékenykedik a 4 órában itt dolgozó, asztalos szakképesítésű, restaurátor-tanuló.

Javaslat

- *Vegyszertároló fémszekrény beszerzése nagyon fontos lenne*
- *A régi vegyi anyagok kiselejtezése*

Személyzeti helyzet

A Fejér megye múzeumaiban és tájházaiban található műtárgyakat a megyében összesen 9 restaurátor és 5 gyűjteménykezelő gondozza. Rendszeresen foglalkoztatnak külsős restaurátorokat is (freskó, festmény, textil).

Restaurátorok:

- 1. diplomás fém-ötvös restaurátor- osztályvezető, Székesfehérvár
- 1. diplomás szilikátrestaurátor, Székesfehérvár
- 2. szakrestaurátor (fém-és régészeti felsőfokú tanf.) Székesfehérvár
- 1. segédrestaurátor 4 órában (bútor), Székesfehérvár
- 1. diplomás általános restaurátor, Dunaújváros
- 1. diplomás papírrestaurátor, Dunaújváros
- 1. diplomás szilikátrestaurátor Dunaújváros
- 1. papír szakrestaurátor (GYES.), Dunaújváros

Gyűjteménykezelők:

- 1 szakképzett, néprajzi raktárban, Székesfehérvár
- 1 szakképzésre most jár, régészeti raktárban, Székesfehérvár
- 1 szakképzett, Gorsium, Tác-Székesfehérvár
- 1 papírrestaurátor szakképesítéssel, Új Magyar Gyűjteményben, Székesfehérvár
- 1 szakképzett, Dunaújváros

II. KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

1. Tata. Kuny Domokos Múzeum

Cím: 2890 Tata, Néppark, Öregvár
 Telefon: 06-34/487-8880 Fax: 06-34/487-8880
 Szakmai besorolás: Megyei Múzeum
 Vezető: dr. Holló Szilvia
 Fenntartó: Komárom Esztergom Megye Önkormányzata.
 Működési engedély: Kiadás éve:

Alapító okirat, SzMSz érvényes munkaköri leírás van.

Megyei állományvédelmi megbízott: Kerti Károly. A műszerrel rendszeres méréseket végez, a mért adatokat számítógépen rögzíti.

A 2004. évi MÁP pályázat megvalósítása

- Műtárgyvédő tároló rendszerek témakörben 820.000 Ft. támogatást nyert, amelyet fém tároló szerkények vásárlására fordított a tatabányai papíryanag egy részének tárolására.
- Műtárgykörnyezetet javító szárítókészülék témakörben 437.788 Ft. támogatást nyert, a régi várbörtönben lévő fémrestaurátor műhely részére.

Raktár

A Múzeum hosszas várakozás után új épületet kapott a Megyei Önkormányzat és a NKÖM segítségével. Az épület felújításra szorult, a benne kialakítandó műhelyeknek, raktáraknak és egyéb funkcióknak megfelelően.

A belső felújítás nyár végére elkészült, külső felújítás azonban nem volt, a szigetelés nem megfelelő. *A szigetelés hiánya már most is észlelhető az épület bal sarkánál, ahol kívülről erős beázás látható.* A tervek szerint, ebben a sarokban kapott helyet az új kerámia restaurátor műhely, a nedvesség szivárgása a belső falon is észlelhető. További probléma, hogy az épület egyik fala végig üvegcsempéből készült. Ez a fal határolja a restaurátor műhelyeket és a raktárnak felújított helyiségeket is. Az üvegcsempén keresztül bejutó, az optimálisnál sokkal erősebb fény mennyiség, folyamatosan károsítaná az ott tárolt és kezelt, fényérzékeny műtárgyakat.

A felújított tornateremben kialakítandó raktár, egyelőre egy légtérű, fűthető, anyagiak híján, nincs tervbe véve, hogy bármilyen módon válaszfalakat emelnének. A nagy térbe, a régészeti gyűjtemény egy része, a történeti anyag, valamint a festmény gyűjtemény kerülne a megfelelő klimatikus körülmények biztosítása nélkül.

A felújított épületben kialakításra került egy előkészítő-átmeneti raktár is, amelyben a fertőzött tárgyak fertőtlenítése és kezelése folyhat.

A tervek szerint, a néprajzi gyűjtemény a tornaterem melletti, volt garázs helyén kialakított nagyméretű helyiségbe kerülne. A terem, jelenlegi állapotában azonban *alkalmatlan műtárgyak tárolására*, mivel két nagy vas ajtaja körül, tenyérnyi rés van, a réseken a por és a szél egyaránt süvít, tetőszerkezete egyszerű hullámpala, mindenféle szigetelés nélkül.

A tatai Vár raktárai

Várban kialakított régészeti raktár rendezett, műtárgyvédelmi szempontból megfelelő.

Javaslat

- *Az üvegcsempe falakat fényvédő fóliaborítással kell ellátni. Beszerzésére a Kuny Domokos Múzeum pályázatot nyújtott be az Állományvédelmi Bizottsághoz.*
- *Alapvető fontosságú, a nagyméretű helyiség szétválasztása több kisebb raktárra, és a külön álló raktárakban elhelyezett tárgycsoportoknak megfelelően, a helyiségeket klimatizálni.*
- *A néprajzi anyag tárolására kijelölt helyiség tetejének és bejáratának szigetelése.*

Kiállítás

A tatai Vár állandó kiállításán, elsősorban a fényvédelem teljes hiánya kifogásolható. A fényérzékeny, frissen restauráltatott műtárgyak (zászló, textilparaván, bútorok, stb.) fénynek erősen kitett helyeken, minden védelem nélkül vannak kiállítva.

A kiállítás néhány kisebb termében, a szigetelés hiánya miatt nedvesedés, penészedés észlelhető.

Javaslat

- *Az állandó kiállításban fényvédő fólia alkalmazása szükséges.*
- *Az állandó kiállításban tapasztalt penészedés és nedvesedés okainak mielőbbi megszüntetése.*

2. Tatabányai Múzeum

Cím: 2800 Tatabánya, Szent Borbála tér 1.

Telefon: 06-44/310-495 Fax: 06-44/310-495

Szakmai besorolás: Szakgyűjtemény

Vezető: Fűrészné dr. Molnár Anikó

Fenntartó:

Működési engedély:

Kiadás éve

Raktár

Az előző évekhez viszonyítva, alig tapasztalható előrelépés a műtárgyvédelmi helyzetben. Az egyetlen pozitívum, az Állományvédelmi Pályázaton nyert fémszekrények használatba vétele, így a papíryanag egy része elhelyezést nyert.

Az épület, amelyben a múzeum leválasztva ugyan, de helyet kapott, eredetileg művelődési otthonként működött. „A múzeum mára a helyiségeket, főként a raktárakat kinőtte. Ezen a helyzeten valamelyest segít a Szabadtéri Bányászati Múzeum területén igénybe vehető raktározási lehetőség, illetve a kiszolgálóegység működtetése.(asztalos műhely). A kinti

raktárak azonban nem fűthetők, nem jelentenek végső megoldást. Nehézséget okoz az is, hogy a Múzeum a város tulajdonát képező épületben, de megyei múzeumi szervezet részeként működik. Az Igazgató Asszony igen jó kapcsolatainak köszönhető, hogy terveiket ilyen körülmények között is sikeresen meg tudják valósítani.”(idézet B. Perjés Judit 2003. évi jelentéséből)

Az épületben elhelyezett raktárak közül, egyedül a régészeti raktár felel meg a műtárgyvédelmi előírásoknak. A többi raktár zsúfolt, a műtárgyak tárolására nem alkalmas. A textil és egyéb tárgyak egy helyiségben vannak elhelyezve, a papíryanag jó része a folyosókon illetve az irodákban található. Az irodák és raktárak nyugati fala üveg, ezért nyáron a hőmérséklet eléri a 40-45 fokot is.

Javaslat

- *Fényvédő fólia alkalmazása a raktárak és irodák ablakain.*
- *Klimaberendezések beszerzése és elhelyezése a raktárakban és a munkaszobákba.*

Kiállítás

A néhány éve, megnyílt állandó történeti kiállításnak nincs ablaka, levegőtlen, szellőztetni nem lehet.

Restaurátorműhelyek

Tata: az új restaurátorműhelyek (kerámia, fém és fa-bútor) tágasak, nagyméretű tárgyak restaurálására is alkalmasak. Burkolásuk, festésük, valamint a világító berendezések kialakítása megfelelő. Az üres helyiségekben csupán mosogatót szereltek fel egyéb berendezés nincs. Ez nagyon komoly problémát jelenthet, hiszen minden műhelyben szükség lesz vegyifülkére, helyi elszívó berendezésekre a vegyszeres munkákhoz, valamint polcokra, asztalokra, szekrényekre. *A régi műhely fertőzött, penészes bútorait ide hozni nem szabad, azokat meg kellene semmisíteni.* Természetesen, a műhelyek felszereléséhez és berendezéséhez, a múzeumnak további komoly anyagi erőforrásokra van szüksége, önállóan ezt a feladatot nem tudja megoldani.

Javaslat

- *Az új műhely helyiségeiben tapasztalt penészedés és nedvesedés okainak mielőbbi megszüntetése.*
- *Az új berendezések beszerzése előtt szükséges konzultálni az itt dolgozó kollégákkal és a jól működő, új veszprémi Műtárgyvédelmi Osztály, osztályvezetőjével.*
- *A műhelyek felszerelésének mielőbbi megkezdése, mivel ez a feltétele a beköltözésnek, a folyamatos munka elindításának.*

Tata: a régi restaurátorműhely: a régi várbörtönben található fémrestaurátor műhely állapota változatlanul egészségre ártalmas, katasztrofális, annak ellenére, hogy a beszerelt új szárító berendezés valamit javított a helyzeten. A berendezések, bútorok nagy része nedvességgel annyira átitatódott, hogy az új műhelyekben ezek semmiképpen nem lesznek használhatóak, kivéve az elszívófülkét.

A Vár épületében kapott helyet a kerámia restaurátor műhely, mivel a restaurátor a régi műhelyben megbetegedett, asztmát diagnosztizáltak nála. Valószínűleg, ennek köszönhető,

hogy a restaurátorok ez év januárjától, végre kapják az őket már régóta megillető, egészségügyi-veszélyességi pótlékot.

Javaslat

- *A restaurátorok egészségre alkalmatlan munkakörülményei azt igénylik, hogy minél előbb átköltözhesse az új műhelybe. Addig is jobb, ha otthon dolgoznak.*

Tatabánya: a restaurátor műhely is túlszűfolt, a kiállítások függvényében különböző anyagú tárgyak restaurálásával foglalkoznak. A vegyszerek tárolása a műhelyben, nem megfelelő, de a helyhiány miatt a vegyszereket nincs módjukban külön vegyszerkamrában elhelyezni.

Ideális megoldás csak az lenne, ha a múzeum kapna egy teljesen különálló épületet, erre azonban semmi remény sincsen.

Javaslat

Szakképzett, lehetőleg diplomás restaurátor felvétele

Személyzeti helyzet

Restaurátorok:

- 1 dipl. általános restaurátor .Tata
- 1 dipl. fa-bútor restaurátor. Tata
- 1 kerámia restaurátor, szakképzett. Tata
- 1 segédrestaurátor, szakképzetlen. Tata
- 1 általános restaurátor (lakatos), szakképzetlen Tatabánya
- 1 dipl. fa-bútor restaurátor. Esztergom
- 1 dipl. fa-bútor restaurátor. Esztergom
- 1 dipl. textilrestaurátor. GYES-en. Esztergom

Gyűjteménykezelők:

- 1 végzi a szaktanfolyamot. Tata, Kuny D. M.
- 1 végzi a szaktanfolyamot. Tata, Kuny D. M.
- 1 restaurátor alaptanfolyamra járt, most végzi a gyűjteménykezelői szaktanfolyamot. Tatabányai Múzeum

III. VESZPRÉM MEGYE

1. Laczkó Dezső Múzeum

Cím: Veszprém, 8200. Erzsébet sétány 1.

Telefon: 88/546-310 e-mail: titkar@vmmuzeum.hu WEB: www.vmmuzeum.hu

Szakmai besorolás: Megyei Múzeum

Vezető: dr. Fodor Zsuzsa

Fenntartó: Veszprém Megyei Önkormányzat

Működési engedély: M/c/18 Kiadás éve: 1993

Alapító okirat, SZMSZ érvényes, új munkaköri leírás van.

Megyei műtárgyvédelmi felelős: Koncz Pál

Tel:88/443-590 e-mail:koncz@vmmuzeum.hu

Rendszeresen végzi a megyében a méréseket, számítógépen rögzíti az adatokat.

A 2004. évi MÁB pályázat megvalósítása

- 4. sz. Melléklet: Koncz Pál műtárgyvédelmi osztályvezető szakmai jelentése a pályázati céljaik megvalósításáról.

Az elmúlt időszak legpozitívabb műtárgyvédelmi változása a megyében, hogy mintegy 90 millió forint megyei önkormányzati (ill. regionális fejlesztési alapból pályázott) kerettel befejeződött a Műtárgyvédelmi Osztály új restaurátor műhelyeinek építése (Veszprém, Török Ignác utca 7. sz. kétszintes épület déli szárnya). Az új raktárak és a műhelyek kialakítása a restaurátorok bevonásával, javaslataik, észrevételeik figyelembevételével folyt Koncz Pál Műtárgyvédelmi Osztályvezető lelkiismeretes, szakértő vezetésével.

Az előzetes terveknek megfelelően, 2004. nyarán kezdték meg a műhelyek átköltöztetését a felsőörsi telepről a Török utcába, 2004. ősztől már megindulhatott a restaurálás is az új műhelyekben.

Raktár

A Török utcában álló három épületből a múzeum, kettőt kapott meg, egynek a felújítása zajlott le.

A felújított épület nyugati szárnyának emeleti termébe beépítették a bővülő a régészeti raktárkapacitáshoz szükséges horganyzott polcrendszert. A Levéltár októberi kiköltözését követően megkezdődött a régészeti anyag beszállítása Felsőörsről, az új raktárba. Egyelőre 800 000 Ft. áll rendelkezésükre, ami kb. 30 fordulóra elegendő.

A tervek szerint, a második épület felújítása 2006-ban megkezdődik, ahová a néprajzi és történeti gyűjtemény egy része kerül. A Felsőörsön tárolt gyűjtemények számára a két épület nem elegendő, a harmadik Török utcai épületre is szükség lenne. Az épület jelenleg, a város tulajdonában van. A három épületben kényelmesen elférne a teljes raktári anyag, műtárgybarát körülmények között. A teljes gyűjteményi anyag raktározásának részletes megvalósítási terve még alakulóban van, természetesen attól is függ, hogy egy-vagy két épületet kap a múzeum. A Műtárgyvédelmi Osztály felújított épülete korszerű riasztó- és érzékelő rendszerrel van ellátva, az épület körül vízelvezető árkot ásnak, amellyel az esetleges nedvesedéstől próbálják megvédeni a falakat.

Az új raktárak tároló rendszereinek kialakításához, természetesen folyamatosan pályázni szeretnének az Állományvédelmi Programhoz is, mivel nem lehet pontosan tudni, milyen további helyi segítségre számíthatnak.

Javaslat

- *Rendkívül fontos, a harmadik épülete megszerzése a Török utcában, ehhez szükség lenne a NKÖM segítségére.*
- *Az új raktárak tároló rendszereinek kialakításához komoly anyagi segítségre lenne szüksége a múzeumnak, ehhez az Állományvédelmi Bizottság támogatását kérjük.*

Felsőörsi raktárbázis: a munka körülmények, nem mondhatók ideálisnak sem a műtárgyak, sem az itt dolgozó munkatársak számára, de amíg innen el nem költöznek, addig is elkövetnek mindent a tárgyak megóvásáért. A rendkívül mostoha körülmények ellenére, a gyűjteménykezelők munkája kiemelkedő. A raktárépületek fűthetők, a körültekintő munka eredményeként folyamatosan rendeződik egy-egy tárgyegyüttes helyzete (revízió, tárgytisztítás, rendszerezés, preventív konzerválás). A nagyméretű textilek elhelyezése, továbbra sincs megfelelően megoldva, a problémára az új raktárak kialakításakor kiemelt figyelmet kell fordítani.

Kiállítás

A Laczkó Dezső Múzeum jelenlegi állandó kiállítását 2006-ban tavaszán, a korszerű műtárgyvédelmi követelményeknek megfelelően felújítják. Üzembe helyezik a pályázaton nyert klímaberendezéseket, amelyeknek segítségével megszüntethető lesz a jelenlegi túlságosan meleg és száraz klíma. A fényviszonyokat is a Járó Márta által javasolt műtárgyvédelmi szempontok figyelembevételével fogják kialakítani.

A megye kisebb kiállítóhelyeiben és tájházaiban általános probléma, a falak nedvesedése, a beázások, az épületek nincsenek szigetelve, télen nincs fűtés.

A kövágóörsi Tájházbán súlyos penészfertőzés alakult ki, a textiltárgyakat az új Restaurátor Bázisra szállították, az épületet fertőtlenítették, felújítják.

A badacsonyi Egry József Múzeumban, pályázati pénzből klímaberendezést üzemeltetnek, de ősztől tavaszig a tárgyakat a felsőörsi raktárba szállítják, mert az épület őrzését és fűtését ebben az időszakban nem lehet megoldani.

Javaslat

- *A 2006. évi MÁP pályázaton nagyobb mennyiségű fényvédő fólia beszerzése javasolt, amellyel nemcsak a műhelyekben, de a kialakítandó új raktárakban, valamint az új állandó kiállításban is kivédhető lenne az erős fény által okozott károsodás.*

2. Pápa. Gróf Esterházy Károly Kastély- és Tájmúzeum

Cím: Pápa 8500. Fő tér 1.

Telefon: 89/313-584 e-mail: titkar@vmmuzeum.hu WEB: www.vmmuzeum.hu

Szakmai besorolás: Tájmúzeum

Vezető: Dr. László Péter

Fenntartó: Veszprém Megyei Önkormányzat

Működési engedély Kiadás éve:

Pápán úgy raktárak, mind a restaurátorműhely helyzete aggasztó. A kastélyépületben több „albérlő” is lakik (pl. a művelődési ház, könyvtár, stb.).

Raktár

Ideiglenes raktár: a régi, használhatatlan, penészes alagsori raktárakból, az ott tárolt régészeti és néprajzi tárgyak egy részét egy ideiglenes raktárba menekítették, a kastélyépületen kívül, ahol elhelyezésük, őrzésük nincs kellőképpen biztosítva.

A kastély emeleti munkaszobáiban nyertek elhelyezést, a történeti-, a festmények, az adattár, a bútorok egy része valamint a textilek. A szobák jó része túlságosan meleg, száraz, napos (bár függönyökkel próbálnak védekezni az erős napsugárzás ellen). A textileket, szűk fiókokban, régi savas csomagolópapírok között, gyűrötten, rendszerezés nélkül raktározzák. A helyzet javítása érdekében szükség volna, legalább a viseleti anyagot, fiókos fémszekrényekben tárolni. Ennek köszönhetően, a többi textil kényelmesebben elférne a régi fiókokban. A jövő évi MÁP pályázaton szeretnének pályázni a tárolóeszközre.

Az elmúlt évi pályázaton, a Veszprémi Múzeummal közösen nyert fiókos fémszekrényekbe elkezdtek az adattári anyag átköltöztetését, savmentes papírokba csomagolva. Ez a ritka pozitívumok egyike.

A régi állandó kiállítás termeit életveszélyessé nyilvánították, ezért 1985-ben a kiállítást bezárták, lebontották. Azóta a termék üresen állnak, falaik omladoznak, az ablakok nem zárhatók, a padlózat felszedve, az egész terület romos, lepusztult, semmire sem használható.

A fenti körülményekről szakfelügyelő elődeim évről-évre részletes jelentéseket írtak, kihangsúlyozva, mennyire fontos lenne itt a felújítás megkezdése, és az emberi munkakörülmények kialakítása. Valószínűleg ennek köszönhető, hogy több minisztériumi és államtitkári látogatás is történt a helyszínen, amelyeknek eredményeként, 1998-99-ben örvendetes változások indultak meg Pápán. A Kincstár, 800 millió forint folyósítását ígérte meg a kastély külső-belső felújításához, az új raktárak és műhelyek megépítéséhez, valamint az új kiállítás helyszínének kialakításához.

A felújítási tervek el is készültek a teljes épületre, majd megindult a munka. Elkészült a tetőszerkezet, a tetőborítás, valamint a padlástér egy része. A könnyező házigombával fertőzött faszerkezeteket kicserélték, a fertőzött faanyagot megsemmisítették.

A padlástérben kialakított raktárakban anyagfajták szerint egymástól elválasztva, fogják elhelyezni a műtárgyakat. A helyiségekben viszonylag egyenletes a hőmérséklet, de a klímátizálni is lehetne. A raktározó rendszer fémpolcai össze vannak szerelve. A járófelület nem kapott burkolatot, az eredeti, régi kockaköveket helyezték vissza, tisztántartásuk nem megfelelő.

2003-ban, kb. 300 millió forint felhasználása után, a felújítás folytatásához szükséges további pénz folyósítása megszűnt, ezért az építkezés, félbe maradt. Az elkészült

raktárakban a további munkálatokhoz felhasználandó anyagokat, szerkezeteket, elszívó csőrendszer részeit tárolják, ezért a műtárgyak beköltöztetése lehetetlen. Kivétel ez alól az elkülönített régészeti raktár és a kerámiaraktár, ezekbe a műtárgyak egy részét már beköltöztették.

Nem került sor a textilraktár, és a restaurátor műhelyek kialakítására. A padlástér további része lepusztult, romos, helyenként életveszélyes állapotban maradt.

Tovább nehezíti a már eddig is kaotikus helyzetet, az *un. Győri Gyűjtemény* sorsa. A Múzeum felszólítást kapott a várostól, hogy sürgősen oldja meg a tárgyak elhelyezését a kastélyon belül. Kénytelenek a gyűjteményt a padlástéri új raktárba felszállítani, így régi tárgyaik elhelyezése nehezebbé válik majd.

Javaslat

- *Textiltároló fémszekrények beszerzésére van szükség.*
- *A textilgyűjtemény átcsomagolása a pályázaton már elnyert Agrófátyol fóliába.*
- *A külső raktárban levő, feltehetően fertőzött néprajzi anyag fertőtlenítése, az új raktárban való elhelyezés előtt. A fertőtlenítés megoldható (mélyfagyasztás, vegyszeres fertőtlenítés) a Néprajzi Múzeum fagyasztó berendezésében a kisebb tárgyak esetében. A fagyasztás és a szállítás költségeinek fedezésére, anyagi segítségre lesz szükség.*

Restaurátorműhely

Veszprém: a Műtárgyvédelmi Osztályon kialakított munkakörülmények megközelítően ideálisak. A műhelyek anyagfajta szerint vannak egymástól elkülönítve: szilikát, fém, bútor, bőr-papír, textil, mosó és restaurátor műhely. A nagymennyiségű régészeti anyag válogatására megfelelő méretű műhelyt hoztak létre. Van egy átmeneti raktár, valamint külön mosóhelyiség a régészeti leletek mosására, szárítására. Az elkülönített vegyszerraktárakban a vegyszerek elhelyezése és nyilvántartása az előírásnak megfelelő. Külön műhelyben végzik a nagy szemeteléssel járó installációs és egyéb segédeszközök előállítását.

A műhelyek kialakítása átgondolt, minden műhely jól felszerelt, helyi elszívó berendezésekkel, vegyifülkékkel és a különböző tárgyféleségek kezeléséhez szükséges berendezésekkel a restaurálási munka korszerűen végezhető.

Egyetlen kifogás hogy a műhelyek nagyon naposak. A műtárgyak védelmére van behúzható függöny, ilyenkor viszont, mesterséges megvilágítás mellett kell dolgozni.

A restaurátoroknak lehetőségük van számítógépes munka végzésére és Internet használatra is, az osztálynak van digitális fényképezőgépe.

A restauratori dokumentációkat egy közös füzetben vezetik, illetve a jelentősebb munkákról külön, képes dokumentációk is készülnek. Nem mellékes megemlíteni a rendkívül kultúrált mosdókat, öltözőt, étkező-, helyiséget és a kiskonyhát.

Pápa: a régi restaurátorműhely, amely a kastély alagsorában található, emberi tartózkodásra alkalmatlan, átvizesedett, penészes, egészségre káros. A szaktanfolyamot végzett farestaurátor ezért jórészt otthoni, saját műhelyében dolgozik, de a kastélyban is részt vesz a szállítási, költözködési, rendszerezési feladatok elvégzésében. Szükség lenne további, szakképzett restaurátorra is, de a jelenlegi munkakörülmények között erre nincs vállalkozó. Tárgyaik kis részét a veszprémi restaurátorok kezelik, illetve pályázatokon nyert pénzekből külsős restaurátorokkal is tudnak dolgoztatni, így évről-évre egy-egy jelentősebb tárgy elkészül.

Javaslat

- *Pápán a felújítás folytatása, az új restaurátorműhelyek sürgős megépítése.*

Személyzeti helyzet Restaurátorok

- 1 bőr-papír, dipl. restaurátor, osztályvezető
- 1 szilikát, általános restaurátor
- 1 textil, dipl. restaurátor
- 1 fém, szakrestaurátor
- 1 fém, szakrestaurátor (szerződéses)
- 1 általános restaurátor (textil-papír szakon egyetemi tanulmányait végzi)
- 1 bőr-papír, dipl. restaurátor
- 1 általános restaurátor
- 1 bútorasztalos (mester-szakmunkás), restaurátor asszisztens
- 1 szilikát, szakrestaurátor
- 1 általános restaurátor
- 1 általános restaurátor. Gr. Esterházy K. Kastély és Tájmuzeum, Pápa

Gyűjteménykezelő műtárgyraktárosok

- 2 szakképzett gyűjteménykezelő
- 1 műtárgyraktári kisegítő

Egyéb kisegítő alkalmazottak

- 1 adminisztrátor
- 2 leletmosó
- 1 takarító

Javaslat:

- *szakképzett, lehetőleg diplomás restaurátor felvétele, a Pápai Múzeumba*

4. sz. MellékletMúzeumi Állományvédelmi Bizottság

Néprajzi Múzeum
Budapest
Kossuth tér 12.

Szakmai jelentés pályázati céljaink megvalósulásáról

Tisztelt Állományvédelmi Bizottság!

Az Alfa Programhoz kapcsolódóan a múzeumi állományvédelmi akcióterv terhére az Állományvédelmi Bizottság 2004. szeptemberben felhívást tett közzé beszerzési-megvalósítási támogatás igénylésére. A felhívás alapján a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság az alábbi három témakörben pályázott:

1. Raktárak biztonságvédelmének fejlesztésére
2. Műtárgyvédelmi szempontból megfelelő anyagok beszerzésére
3. Műtárgyak környezetét javító klíma-berendezésre.

A támogatásukról szóló 2004. december 8-án (479-139/2004. ikt.sz.), ill. 2005. május 31-én kelt, (156-01/2005 ikt. sz.) értesítésüket követően 2005. február 3-án kiegészítő (módosító) kérelmet nyújtottunk be, melyet az 1-es és 4-es pályázati pontban a Bizottság 2005. március 7-én jóváhagyott (156-35/2005. ikt.sz.). Ezek alapján a Múzeumi Állományvédelmi Bizottság döntése alapján elnyert pályázati támogatásból:

1. A Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság (Laczkó Dezső Múzeuma), műtárgyvédelmi osztály Veszprém, Török Ignác utca 7. szám alatti (restaurátor műhely és régészeti raktár-) épületének földszinti ablakaira elkészült és fel lett szereltetve 40 db fémrács. További három lépcsőházi ablakot és két szelső folyosó- ill. raktárajtót az intézmény saját forrásból rácsoztatott be. Elkészült továbbá az épület főbejáratának belső ajtaja elé az elektromotoros meghajtású biztonsági redőnyrács is, ezzel teljes körű lett az épület behatolás elleni mechanikai védelme, amely biztonsági/biztosítási alapfeltétel. Az ablakrács és kapuredőny anyaga, beosztása megfelel a biztonságtechnikai és biztosítási feltételeknek, színe megjelenése (tervezővel egyeztetve) illeszkedik az épület egészéhez.

2. Beszereztük a műtárgyvédelmi, megelőző konzerválási szempontból megfelelő alábbi raktározó / csomagoló anyagokat:

1000 m (1,6 m széles) Sb-17 nemszövött polipropilén fóliát (bőr- és textil műtárgyakhoz)
1000 m (1,6 m széles) Sb-40 nemszövött polipropilén fóliát (nagy méretű tárgyak portakarására)
1500 ív (70 x 50 cm, 150 g/nm) Planokart savmentes kartonpapírt (grafika, dokumentumok palliuma)
10000 db 6,5 x 8,5 cm-es savmentes papírzacskót és
10000 db 12 x 18 cm-es savmentes papírzacskót apró régészeti-történeti műtárgyak, fotónegatívek és pozitívek, aprónyomtatványok stb. tárolására.

Ezen anyagok gyűjteménykezelők és restaurátorok közötti szétosztása megtörtént, felhasználása folyamatos (korábbi évek gyakorlatát folytató).

3. Elkészült a badacsonyi Egry József Múzeum (kiállítóhely) klimatizáló berendezésének kiegészítése, amely hosszabb távon biztosíthatja, hogy a nyári nagyobb látogatói forgalom és kánikula

időszakában is megfelelő értéken lesz tartható a kiállítóter relatív légnedvesség- és hőmérséklet-értéke. A berendezések részben hűtik, részben szárítják a termék levegőjét. A berendezések kiválasztásában, elhelyezésük, szerelésük és működtetésük megtervezésében a szakirányú referenciákkal rendelkező beszállító cég javaslata alapján az épület felújítását tervező cég építész, gépésze és energetikai tervezője a múzeum műtárgyvédelmi felelősével közösen döntött. Az elektromos hálózati teljesítmény növelésének hatósági biztosítása még folyamatban van.

Koncz Pál műtárgyvédelmi osztályvezető

KÖZÉP MAGYARORSZÁG

E. Nagy Katalin

A szakfelügyelő által vizsgált intézmények:

PEST MEGYE

I. Megyei Múzeum:

1. Szentendre	Ferenczy Múzeum (kiállítások, raktárak, restaurátor műhelyek)

II. Területi múzeumok:

2. Cegléd	Kossuth Múzeum (kiállítások, raktárak, restaurátor műhely)
3. Nagykőrös	Arany János Múzeum (kiállítások, raktárak, restaurátor műhely)
4. Ráckeve	Árpád Múzeum (kiállítások, raktárak, restaurátor műhely)
5. Vác	Tragor Ignác Múzeum (kiállítások, raktárak, restaurátor műhely)

III. Közérdekű muzeális kiállítóhelyek:

6. Szentendre	Ámos Imre-Anna Margit Kiállítás Barcsay Jenő Kiállítás (képzőművészeti raktár) Czóbel Béla Kiállítás (képzőművészeti raktár) Kmetty-Kerényi Jenő Emlékmúzeum Kovács Margit Kerámiagyűjtemény (kerámia raktár) Népművészetek Háza Római kőtár, Wacsek-villa (raktárak, restauráló műhely) Szentendrei Képtár Vajda Lajos Emlékmúzeum Tragor Ignác Múzeum- „Memento Mori” Múzeumi kiállítóhely. Vác

IV. Közérdekű muzeális kiállítóhelyek:

7. Penc	Múzeumi Kiállítóhely (raktár)
8. Szob	„Börzsöny” Múzeumi Kiállítóhely (raktár)

Abony ideiglenes raktárbázis

Vecsés ideiglenes raktár bázis

Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága

2000 Szentendre, Fő tér 6. Pf.: 49. és Görög u. 2

Fő tér 6.-régli szárny: Szerb egyház visszaigénylése alatt.

Görög u. 2. –új szárny tulajdonosa: Magyar Állam Hrsz: 1858

Tel: 06-26/310-244 Fax:06-26/310-790 Web: www.pmmi-hu

Szakmai besorolása: Megyei Múzeum

Vezető: dr. Simon László

Fenntartó: Pest Megye Önkormányzata. Cím: 1051 Budapest Városház u. 7.

Akvi.ny.sz.: M/c/12) Működési engedély:M/d Kiadás éve:2004

Alapító okirat, SZMSZ érvényes, munkaköri leírások léteznek.

Megyei állományvédelmi megbízott Lukács Katalin

Tel: 06-26/311-190 e-mail: lukacs@mail.tvnet.hu

A MÁP által biztosított ELSEC klímamérő műszer használata a 18 város 33 ingatlanában, az ott helyet kapott számos raktárban, egy műszerrel lehetetlen. Tovább nehezíti a felmérő munkát a személyi feltételek hiánya, valamint a mért adatok értékelésére használható számítógép. Az állományvédelmi felelős Lukács Katalin, aki egyben a Muzeológiai Osztály vezetője is.

A 2004. évi MÁP pályázat megvalósítása:

- Műtárgytároló blokk építésére 3 000 000 Ft. támogatást nyert, melyet 5 konténer vásárlására fordított. A konténereket a penci Falumúzeumba, a Castrum területén, Isaszegen, Abonyban és Vácon állították fel.
- Műtárgykörnyezetet javító készülékek témakörben 300 000 Ft. támogatást nyert, melyet a váci „Memento Mori” kiállítás 2 légszárító berendezés automatikus vezérléséhez szükséges mérőműszer beszerzésére fordított.
- Az NKA - tol 1 000 000 Ft. támogatást nyert, melyet a penci faanyag, és a nagykőrösi fejfák konzerválásának anyag szükségleteire fordítottak.

1. Ferenczy Múzeum. Szentendre

Raktárak

20 éve ugyan azt lehet ismét leírni, amit a korábbi szakfelügyeleti jelentésekben olvashattunk. A Castrum területén, elhelyezett régészeti, történeti, néprajzi gyűjteményt különböző fűtetlen, az időjárás viszonyosságainak kitett épületekben, nyitott fészterben őrzik. A raktárak több helyen beáznak, rendkívül zsúfoltak, tisztántartásuk, állagmegóvásuk az adott körülmények között szinte reménytelen. A régészeti ásatásokból folyamatosan bekerülő anyagnak nincs elegendő raktártere, ahol egy talpalatnyi helyet találnak, oda kerülnek a műtárgyak. Az ásató régész tavasztól késő őszig dolgozik, feldolgozás után beköszönt a tél így a fűtetlen raktárakban már dolgozni nem tud. A gyűjteménykezelő is az ásatáson dolgozik, nincs aki a nyári hónapokban a raktárak rendjével, foglalkozhatna.

A MÁP pályázatán nyert egyik konténert őszre sikerült a területre hozni, amelybe a régészeti anyag egy része került.

A Castrum területére bárki bejőhet, a kapu nyitva van úgy a város, mint a 11-es út felé.

A Waczek villában lévő raktárak egy része szabálytalanul munkaszoba is, mindenütt zsúfoltság található, így nem lehet megfelelő műtárgykörnyezetet kialakítani.

A néprajzi textilraktár példás rendben van, de a szabad padlófelületek helyhiány miatt itt is tele vannak az éppen revíziózandó kerámia anyaggal.

A Ferenczy Múzeum épületében lévő képzőművészeti raktárakban hasonló a helyzet. A múzeum grafikai anyagát szakszerűen fémszekrényekben tárolják. A raktárakban a körülményekhez képest meglátszik, hogy végzett gyűjteménykezelő van, aki rendet és tisztaságot tart. A festményeket Dexion-Salgo polcokon tárolják ezek alkalmatlanok a festmények tárolására. A képek és azok keretei egymáshoz érnek, mozgatóskor egymáshoz ütődve sérüléseket okozhatnak úgy a festményekben, mint azok keretein. Az okozott károk javítása, restaurálása sok pénzbe, munkába és időbe kerül.

Javaslat

- *Gyűjteménykezelői tanfolyamot végzett szakemberekre lenne szükség, akik az adott körülmények mellett megpróbálnának legalább rendet és a tisztaságot tartani a Castrum és a Waczek villa raktáriban. Amíg nem épül fel a tervezett új múzeumi épület, addig csupán erre van lehetőség. Az itt tárolt tárgyak állagmegóvására fordítandó összeg, valójában kidobott pénz.*
- *A Salgó polcokat akasztható rácshálóra célszerű cserélni. Amennyiben erre nincs lehetőség legalább a képek közé és alá, elválasztó lapok elhelyezése szükséges.*

Kiállítás

A közérdekű muzeális kiállítóhelyek: a 12 épület többsége lehangoló látványt nyújt. A kiállítások és a raktárak zsúfoltak, nedvesek, a felújított belső termekben már most hullik a vakolat (pl. Czóbel Béla kiállítás). Az ablakokon nincs fényvédő fólia, a klímatisztítás sincs megoldva.

Azokban, a kiállításokban, ahol képzőművészeti raktár is van, hasonló a helyzet, mint a már említett képzőművészeti raktárban. A műtárgyakat szakszerűtlenül Salgó polcokon tárolják.

Javaslat

- *A Múzeumok épületeit először szigetelni kellene és csak azután felújítani a belső tereket, természetesen abban az esetben, ha a tulajdonviszonyok tisztázódtak. (pl. Czóbel B. Múzeum)*

2. Cegléd, Kossuth Múzeum

2117 Cegléd, Múzeum u. 5.

Tel: 06-53/310-637 Fax: 06-53/310-637. e-mail: kossuth.muzeum@pmmi.hu WEB: www.pmmi.hu

Vezető: dr. Kocsis Gyula

Szakmai besorolás: Területi Múzeum

Tulajdonosa: PMÖ. Hrsz: 74

Akvi. ny. sz.: M/d/ 17 Kiadás éve 2003

Raktárak

A néprajzi raktár: a múzeumépület földszintjén 1 fűthető és a padlásterében 1 fűtetlen, helyiség zsúfolt, poros. A revízióval járó tárgymozgatás a szűk és poros néprajzi raktárakban, nem nyújt műtárgybarát látványt.

Az épületen kívül elhelyezett fűtetlen néprajzi raktár rendezetlen, zsúfolt, munkavégzésre alkalmatlan.

A történeti műtárgyak tárolására a múzeumépület földszintjén a 2 fűthető és 1 fűtetlen udvari raktár van. A raktár zsúfolt, a tárgyak porosak szabadon takarás nélkül állnak a Salgó polcokon. A fiókokban tárolt textileken műanyag zacskóban globolt használnak a rovarfertőzés ellen. A fiókok tetején nincs porvédő szövet vagy savmentes papír, a textileket semmi nem védi a por ellen. A történeti raktár falának támasztott zászlót rendkívül szennyezett műanyag fólia takarja.

A képzőművészeti anyag tárolását a történeti raktár galériáján alakították ki.

A numizmatikai gyűjtemény a múzeum pánccéltérjében kapott helyet, a terem fűthető, a klíma megfelelő.

Az említett raktárakban a páratartalom nem szabályozható.

Az épületen kívül az Alszezi úton, új épületben a régészeti raktárbázison példamutató munka folyik.

Javaslat

- *A raktárakban biztosítani kellene a rendszeres takarítást. A textilek tetejéről a globolt feltétlenül el kell távolítani, a rovarok elleni védekezést gázosítással lehet megoldani.*
- *A zászlót takaró porfogó fóliát sűrű szövésű pamutvászonra javasolt cserélni.*
- *Törekedni kell a dobozokban el nem helyezhető nyitott polcokon lévő nagyméretű tárgyak por elleni védelmére, vastag fátýolfóliával, vagy pamutvászonnal történő letakarásukra. Ha a javasolt preventív konzerváláshoz szükséges anyagok beszerzésére nincs fedezet, pályázni lehet 2006 - ban műtárgyvédő tároló rendszer témakörben.*
- *A raktári rend és tisztaság fenntartása nem várható el a két személyt foglalkoztató restaurátor műhelytől, (közülük az egyik négy órában dolgozik). A rendszeres takarítást a foglalkoztatott két gyűjteménykezelőnek és a takarító személyzetnek kellene elvégezni.*

Kiállítás

A 2000-ben nyílt Kossuth kiállításon még mindig az eredeti kéziratok fényvédő fólia nélkül vannak bemutatva.

Patkós Irma emlékkiállításán a textilek szabadon állnak, a por vastagon áll a ruhákon. A hasonló korú viseletek tisztítása, konzerválása, ha egyáltalán lehetséges, rendkívül problematikus, időigényes munkát igényel.

Javaslat

- *Az eredeti Kossuth kéziratokat másolatokra kellene cserélni.*
- *Patkós Irma kiállításban a textilek felületi portalanítását meg kell oldani és vitrinbe helyezni.*

3. Nagykőrös, Arany János Múzeum

2750 Nagykőrös, Ceglédi u. 19

Tel: 06-53/350-810 Fax: 06-53/350-810

e-mail:ajmpmi@freemail.hu

WEB:www.c3.hu/pmiaajjm

Vezető: dr. Novák László

Szakmai besorolása: Területi Múzeum

Tulajdonosa: PMÖ. Hrsz: 56691

Akvi. ny. sz.: Kh/d/18

Kiadás éve: 2004

A múzeum épülete kívül belül nedves, megoldásra vár a víz és a hőszigetelés. A megkezdett padlástér beépítése nem folytatódott. Az új régészeti, valamint a történeti és néprajzi külső raktárak nem voltak látogathatók.

Kiállítások

Az állandó kiállításban a könyvek az egylapos papírtárgyak helyzetén a korábbi javaslat ellenére sem változtattak. Az eredeti Arany János kéziratok másolatra cserélése nem történt meg. A ludasi bronz kereszt másolata még nem készült el. A műtárgy a MNM restaurátor műhelyében van. A zászlók, hímzések szögekkel felerősítve gyűrötten lógnak a vitrinekben, megvilágításuk rendkívül erős. A magas Lux érték következtében a műtárgyak színezéke visszafordíthatatlanul kifakulnak. A fenti műtárgyvédelmi problémák nem ismeretlenek Dr. Novák László igazgató úrnak. A vitrinek nyitását, a jelzett hibák korrigálását nem tudják saját erőből megoldani, megyei segítségre van szükségük.

A múzeum folyosóján kiállított konzervált fejfák visszakerültek a nedves falak elé.

A fölszíni időszaki kiállítás jobb lett volna, ha meg sem születik, lehangoló látványt nyújt úgy esztétikailag, mint műtárgyvédelmi szempontból. Bevonatlan posztamenseken, egymás hegyén, hátán elhelyezett könyvek fogadják a látogatót. Az ablak mellett elhelyezett vitrinekben a könyvekre besüt a nap. Az ablakokon nincs függöny, vagy fényvédő fólia.

Javaslat

- *Az épület szigetelését pályázat segítségével lehetne megoldani, saját forrás nem áll rendelkezésükre.*
- *Az állandó kiállításban a javasolt műtárgyvédelmi feladatokat megyei segítséggel meg kell oldani.*

4. Ráckeve. Árpád Múzeum

2300 Ráckeve, Kossuth Lajos u. 3.

Tel:06-24/519-035

Fax:06-24/519-035

e-mail: arpadmuz@axelero.hu

Vezető: L. Jáki Réka

Szakmai besorolása: Területi Múzeum

Tulajdonosa: PMÖ Hrsz: 21

Akvi. ny. sz.: M/d/50

Kiadás éve: 2004

A 2001-ben felújított épület nem lett szigetelve. A pince fala már most nedves, penészes, az épület fűtését biztosító kazán mellett tűzveszélyes anyagokat tárolnak. A fertőzött pince tele van installációs anyagokkal.

A rendkívül kisméretű *raktárakban elfogadhatatlan állapotok uralkodnak*, nehéz megkülönböztetni a műtárgyakat a többi ott tárolt „tárgyaktól”. A tetőtéri raktárba beesik az eső, a nem használt vitrineket, üvegeket is itt tárolják, elzárva a polcok közötti járófelületeket. A raktárhiányt új épületrész bérlésével próbálták enyhíteni. Az épületben orvosi rendelő van, az alagsorban kaptak helyet a raktárak közvetlenül a rendelő mosodája, vasaló szobája mellett. A tárgyakat a revízióval összekötve, elkezdték átszállítani, de már ott is megtalálhatók a nem használt vitrinek, elzárva a polcok közötti keskeny járófelületeket. A már kifestett Salgó polcokkal berendezett raktárak a magas pára és hőmérséklet miatt teljesen alkalmatlanok műtárgyak tárolására. A helyszíni szemle után Jáki Réka igazgató asszony tájékoztatva lett a raktári gondokról.

A Múzeummal nehéz volt kapcsolatot tartani, mert a telefonvonalukat átmenetileg szüneteltette a Megyei Múzeum.

Javaslat

- *Az új bérelt raktárakból a műtárgyakat átmenetileg a Múzeum egyik üres kiállítótermébe lehetne elhelyezni, amíg nincs más tárolási lehetőség. Megoldást jelentene a kényesebb műtárgyaknak storage box kialakítása a padlástérben.*
- *A pincéből a tűzveszélyes anyagokat el kell távolítani.*
- *Az installációs anyagok tárolását, a műtárgyakat őrző raktártól elkülönítve kellene őrizni. Szerencsés lenne időnként nagyobb létszámú összefogással, segítséggel lendületet adni a raktárrendezésnek.*

Kiállítás

A felújított kiállításban magas a páratartalom. A vitrinek belső világításának Lux értéke rendkívül magas, amely a restaurált dalmatika, és a kéziratok színezékeinek kifakulásához vezet.

Javaslat

- *A már korábban is javasolt műtárgyvédelmi szempontoknak nem megfelelő világítás megszüntetése.*

5. Vác. Tragor Ignác Múzeum

2006 Vác, Zrínyi u. 41/A

Tel: 06-27/ 500-750 Fax:06-27/ 500-750

Vezető: Szücsné Zomborka Márta

Szakmai besorolás: Területi Múzeum

Tulajdonosa: PMÖ Hrsz: 2560/11 Kiadás éve: 2004

Akvi. ny. sz.: M/d/19

Jelentős előrelépés történt a raktározás terén. Ugyan nem a tervezett múzeumépület tovább építésével, hanem egy viszonylag megfelelő épület megvásárlásával. Hat régészeti három néprajzi, három történeti és egy textil raktárban példás rend és tisztaság uralkodik, de már most tele van. A képzőművészeti anyagot Salgó polcokon tárolják, itt sincs a képek között ill. alatt semmi védő anyag a súrlódások ellen. A Fehérek templomából előkerült textilek a régi faszekrényekben kaptak helyet, tárolásuk példamutató, ugyanez mondható el a zászlók tárolásmódjáról. A néprajzi textilanyag elhelyezését a muzeológus szakszerűtlenül végezte, a munkát jobb lett volna a restaurátorra bízni. Az épületben van előraktár, de már rég nem a funkciójának megfelelően működik, kényszerből régészeti raktárrá vált. A külső régészeti raktár helyzete nem biztonságos, környezetében építkezés folyik, bejárata előtt idegen konténert, építési anyagot helyeztek el, nagy az átjáró forgalom. A raktáron belül példás rend és tisztaság van.

Javaslat

- *A Salgó polcokat akasztható rácshálóra célszerű cserélni. Amennyiben erre nincs lehetőség legalább a képek közé és alá, elválasztó lapok elhelyezése szükséges.*
- *A textilraktárban javítani szükséges a néprajzi anyag elhelyezésén.*

Kiállítás

Az Állandó Kiállítás és a Hincz gyűjtemény teremőr hiány miatt zárva volt.

6. „Memento Mori” Múzeumi Kiállítóhely

A kiállítás bejárata egyszerű lakattal záródik, egy olyan kapubejáratban, ahol az udvarban lévő lakásokba közlekedés van.

A kiállításban a MAP pályázatain nyert összegből vásárolt 2 páraelszívó készülék sem elegendő a megfelelő klíma beállítására. A készülékekből a vizet naponta kell a restaurátoroknak üríteni. A nagy páratartalom miatt, a vitrinek tetejére hullik a kőpor. A műtárgyakat folyamatosan újra és újra kell konzerválni.

Javaslat

- *A nagyszerű, sok látogatót vonzó kiállítás pincéjét talán lehetne szigetelni, mert újabb páraelszívó készülékekkel sem érhetnének el jobb eredményeket. Szakember segítséget kellene kérni, hogyan lehet megszüntetni a pince nedvesedését.*

7. Penc. Múzeumi Kiállítóhely

2614 Penc, Rákóczi Ferenc u. 14.

Tel: 06-20/ 578-44-67

Szakmai besorolása: Közérdekű muzeális kiállítóhely

Tulajdonosa: PMÖ. Hrsz: 331

Akvi.ny.sz.: Kh/453   Kiadás éve: 2004

Vezető: Páncél Ágnes

Az épületet kiürítették, a felújítás még nem kezdődött el. A múzeum két épületből áll és a fészerből. Az egész területen nincs víz, fűtés nem beszélve a düledező WC látványáról. A renoválást remélhetően az épület szigetelésével kezdik. A lebontott kiállítás anyaga a revíziót követően átmeneti raktárba került, fűtés és víz itt sincs. Páncél Ágnes múzeumvezető, szakképzett gyűjteménykezelő kiváló lelkiismeretes munkáját dicséri a raktárban uralkodó példás rend és tisztaság. A Salgó polcokon a kényes tárgyak letakarva, az apró tárgyak savmentes dobozokba helyezve sorakoznak. Az udvaron elhelyezett konténerben a fa és bútór anyag konzerválása megtörtént.

Javaslat

- *A felújítást megelőzően az épület beépített régi kályháit le kell bontani.*

8. Szob. „Börzsöny” Múzeumi Kiállítóhely

2628 Szob, Szent László u. 14.

Tel: 06-27/ 372-037

Vezető: Lakatos József

Szakmai besorolása: Közérdekű muzeális kiállítóhely

Tulajdonosa: PMÖ. Hrsz: 555

Akvi.ny.sz.: Kh/454   Kiadás éve: 2004

Az épület nem szigetelt, kissé nedves. A raktárak állapotához nincs mit hozzáfűzni. A tetőtéri raktárba a nyest ürülékek kerülgetésével lehet közlekedni, mindenem vastagon áll a

por, itt évtizedek óta nem takarítottak. A padlástérben lévő fémekkel leválasztott kerámia raktárban a Salgó polcok üresen állnak, a tárgyak a földön egymáson, össze-vissza hevernek. A textilszekrényben a néprajzi anyag elhelyezése minden képzeletet felülmúlt.

Kiállítás

A földszinten berendezett néprajzi szoba nedves penészes fertőzés veszély van. A festett bútoron továbbra is ott van a makett, ezt már többször szóvá tették a szakfelügyelők. A 25 éves kiállításban a vitrinek fém anyaga korrodált, porlik. A viseletek szabadon állnak, vastag porréteggel borítva. A vitrinekben a hímzések közvetlenül megvilágítva, szögekkel vannak felerősítve.

Javaslat

- *Bakayné Perjés Judit vezető szakfelügyelő 2002-ben valamint, a 2004-ben a NKÖM jelentés már javaslatot tett, hogyan lehetne a padlástérben kiépíteni a raktárakat a megelőző konzerválás minden szakmai ismervének figyelembevételével. Még jobb megoldásnak ajánlották, ha a Börzsöny Múzeum, mint kiállítóhely működne, a raktári anyag a váci Tragor Ignác Múzeumban kapna elhelyezést.*

Restaurátorműhelyek

Szentendre: vegyes tüzelésű kazánnal fűtik, gáz, csatorna nincs. Az egymásba nyíló kisméretű, zsúfolt helyiségekben nincs elszívóberendezés, a különböző anyagfajták konzerválására teljesen alkalmatlan (ld. a mellékelt képes beszámolót). A műhelyek tele vannak régészeti anyaggal, amelyeket nincs hol tárolni. A képzőművészeti restaurátorműhely olyan kicsi, hogy egy nagyobb kép nem fér el, a szűk lépcsőn fel sem vihető. Tömeges leletmosásra nincs lehetőség, ezt nyáron, az udvaron végzik. A Megyei Múzeum ősszel megvásárolt egy épületet a Castrum szomszédságában, ott kívánják az új restaurátor műhelyeket kialakítani. Alapterületében nem nagyobb az épület, de van gáz, a szobák elkülöníthetők, így remélhető az átmeneti változás, amíg az új múzeum felépül, csak remélni lehet, hogy nem végleges megoldásnak szánják.

Nagykörös: a műhelyben rend és tisztaság van. A műhely mindkét egymásba nyíló helyisége rendkívül kis méretű, a bejárati ajtó arról a folyosóról nyílik, ahol a múzeumlátogatók a WC-re közlekednek. Természetes fény alig jut be a helyiségbe. A korábbi javaslatok ellenére sem kapott a műhely új világítást. A vegyszerek továbbra is nyitott fapalcokon, szabadon állnak.

Cegléd: a földszinti bútorműhely alkalmatlan a munkavégzésre mérete és felszereltsége miatt. Az asztalos munkát a könyvtárban végzik. A műhely melletti vegyszer raktárt felújították, a munkálatok miatt a vegyszerek még nem kerültek vissza. Az emeleti restaurátorműhely igen kis alapterületű, zsúfolt, rendetlen. Ez nem csupán a restaurátor hibája, nincsenek szekrények, polcok, ahol elhelyezhetné az éppen nem használt eszközöket, tárgyakat, könyveket stb. Munkavégzésre, alig van, szabad asztalfelület.

Ráckeve: a festőrestaurátor műhely rendezett, jól felszerelt. A vegyszerek tárolására fémszekrényt vásároltak, pályázati pénzből. A tárolás módja és elhelyezése azonban szabálytalan. A különböző tűz és robbanás veszélyes anyagokat együtt tárolják, valamint a szekrény a műhelyben van. A restaurátor kapott munkavédelmi felszerelést. Az iparban alkalmas lehet, de itt semmire sem használható, kidobott pénz volt. A vásárlás központilag történt, nem kérdezve mire lenne szükség.

Vác. Tragor Ignác Múzeum

A váci kollégáknak az új épület meghozta a sok éve várt változást. Jól átgondolt gondos tervezéssel, kivitelezéssel létrehoztak egy korszerű szerves (kerámia, üveg, fém) és egy szerves (textil, bőr, papír) műtárgyak konzerválására alkalmas műhelyt. A szerves műhely két teremből áll. Az egyik az un. szárazműhely felszerelése, berendezése mindhárom anyagfajta konzerválására alkalmas. Ugyan ez vonatkozik a mosó helyiségre, van mosóasztal, vízlágyító készülék. Külön helyiségben helyezték el a vegyszereket, ahol szabályosan elkülönítve találhatóak a tűz és robbanás veszélyes anyagok. Elkészítették a vegyszernyilvántartást az új rendelkezések alapján. Mindkét munkaszoba tiszta, rendezett öröm volt ott járni. A szerves anyagokkal foglalkozó műhely szintén két helyiségből áll jó felszerelt, a gond az, hogy a restaurált régészeti anyag szakszerűen becsomagolva a műhelyben van, nem viszik el, mozdulni sem lehet a ládától, ez nagyon megnehezíti a restaurátor munkáját.

javaslat

- *A szentendrei állapotok gyökeres változást igényelnek.*
- *Cegléden, a műhely berendezésén javítani kellene.*
- *A restaurált régészeti anyagot a raktárakban kell elhelyezni Vácott.*
- *A kapott munkavédelmi felszerelések a megyében alkalmatlanok a restaurátori tevékenységhez, beszerzésük kidobott pénz volt. A restaurátorok bevonásával, kell az ilyen vásárlást megoldani. (Országosan kötelező beszerzés volt!)*

Személyzeti helyzet

A megye 14 városának, 6 múzeumának, 23 kiállításnak, 44 raktárának – csak a most vizsgáltak számát említve - restaurálási műtárgyvédelmi és számos egyéb feladatait 11 restaurátor és 13 gyűjteménykezelő látja el.

Restaurátorok:

- 1 fa, papír-bőr dipl. restaurátor (Muzeológiai Osztály vezetője) Szentendre
- 1 fém szakrestaurátor.(évek óta folyamatosan feltárásokon, a terepen dolgozik) Szentendre
- 1. fa, dipl. tárgy restaurátor Szentendre
- 1 festő, dipl. restaurátor (6 órás, képzőművészeti osztály) Szentendre
- 1 papír-bőr, dipl. restaurátor Aszód
- 1 felsőfokú fém szakrestaurátor Cegléd
- 1 műtárgyvédelmi asszisztens (4órás) Cegléd
- 1 kerámia-üveg, papír felsőfokú szakrestaurátor Nagykőrös
- 1 festő restaurátor Ráckeve
- 1 textil-bőr, felsőfokú szakrestaurátor Vác
- 1 fém, felsőfokú szakrestaurátor Vác

A megye régészeti anyagának restaurálásában külső munkatársak is segítenek.

Gyűjteménykezelő műtárgyraktárosok:

- 2 szakképzett gyűjteménykezelő (Képzőművészeti Osztály) Szentendre
- 2 gyűjteménykezelő (Muzeológiai Osztály) Szentendre
- 2 gyűjteménykezelő Aszód
- 2 gyűjteménykezelő Cegléd
- 1 gyűjteménykezelő Nagykőrös
- 1 szakképzett gyűjteménykezelő Penc (Múzeumvezető)
- 1 szakképzett gyűjteménykezelő Isaszeg (Múzeumvezető)
- 2 szakképzett gyűjteménykezelő Vác

Javaslat

- *A szervezett munka feltételeit meg kell teremteni.*
- *A restaurátorok, gyűjteménykezelők száma a különböző anyagú (szerves, szervetlen) technikájú (pl. bútor, textil, kerámia, fém, festmény) nagyszámú műtárgy együttesek restaurálásához, preventív konzerválásához a raktárak gondozásához rendkívül kevés.*
- *A raktárak belső rendjén szakképzett gyűjteménykezelő irányítása mellett működő fizikai segéderő időszakos alkalmazásával lehetne javítani.*

NYUGAT DUNÁNTÚL**Koncz Pál****A szakfelügyelő által vizsgált intézmények:****VAS MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA**

Szombathely

1. Savaria Múzeum Megyei Múzeum	Állandó kiállítás, alagsori kőtár Alagsori restaurátor műhelyek Alagsori régészeti raktár Emeleti történeti raktár (“gondnoki”) Emeleti természettudományi raktár
2. Smidt Múzeum” kiállítóhely	Állandó kiállítás Pince, vegyes raktár Padlás, vegyes raktár
3. A volt Derkovits-kiállítás épülete	Történeti textilraktár Régészeti-antropológiai raktár Pince, régészeti kőraktár
4. Járdányi-Paulovics Romkert, Mindszenty tér 1.	Alagsori régészeti raktár
5. Vasi Múzeumfalu, Szombathely, Árpád u. 30.	Malomépület, néprajzi raktár Fenntartási épület, néprajzi raktár
6. Szöllősi kastély, Szombathely	Régészeti raktár Történeti bútorraktár Herbárium Régészeti kerámiamosó és restauráló műhely

Körmend

7. Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum	Állandó kiállítás Időszaki kiállítás (Nagyterem) Adattár, dokumentumtár Történeti “finomraktár” Néprajzi, régészeti nagyraktár

Vasvár

8. Helytörténeti Múzeum	Állandó kiállítás Történeti (domonkos) könyvtár Kézikönyvtár - Domonkos rendi adattár Történeti raktár Néprajzi-régészeti nagyraktár

Kőszeg

9. Tábormokház	Állandó kiállítás Restaurátor műhely Dokumentum- és történeti könyvgyűjtemény Tetőtéri vegyes raktár Vármúzeum Padlástéri történeti raktár Fekete Szerecseny Patikaház. Klimatizált gyógyszerár Emeleti padlástér kiállítás, kerámiaraktár

Sárvár

10. Nádasdy F. Múzeum.

Állandó kiállítás
Bútor-restauráló műhely
Tetőtéri raktár**Szombathely. Savaria Múzeum**

9700 Szombathely, Kisfaludy S. u. 9.

Tel.: 94 / 501-948

Fax: 94 / 509-682

e-mail: savmuz@axelero.hu

Szakmai besorolás: Megyei Múzeum

Vezető: dr. Horváth Sándor

Működési engedély (alapítás) éve 1908, megújítás (jelenleg érvényben) 1994

Fenntartó: Vas Megye Önkormányzata. Szombathely, Berzsenyi D. tér 1.

Alapító okirat, SZMSZ érvényes, munkaköri leírások léteznek.(szóbeli közlés)

Megyei állományvédelmi megbízott: Kiss Ernő Csaba főrestaurátor

Tel.: 94 / 501-943 mobil: 30 / 2330-701

e-mail: restaurator@savariamuseum.hu

A MÁP által biztosított ELSEC klímamérő műszert használják és regisztrálják valamint, a korábban rendszeresített thermo-hygrométereket is. Az ELSEC budapesti kalibrálására a MÁB 2005. decemberi továbbképzésének tanulsága szerint 2006-tól félévente sort kell keríteni!

A 2004. évi MÁP pályázat megvalósítása:

- Raktári biztonságvédelem témakörben 3.000.000,- Ft. támogatást nyert, melyet a Savaria Múzeum történeti textilgyűjteményi és régészeti raktárának (ún. Derkovits ház) mozgás- és füstérzékelő berendezésére fordított. A rendszer 2005 őszén már működő állapotban volt.
- Műtárgyvédő tároló rendszer témakörben 2.000.000 – Ft. támogatást nyert, melyet a központi textilraktár fiókos bútorzatának elkészíttetésére fordított.
- Műtárgykörnyezetet javító készülékek témakörben 1.500.000 – Ft. támogatást nyert, melyet egyrészt a Derkovits-házban kialakított központi textilraktárban CP2 légszárító berendezés beállítására másrészt a Smidt-Múzeum (kiállítóhely) pince-raktárának szárító-fűtő temperálását szolgáló MUNTERS ML 270 típusú készülék beszerzésére és beüzemelésére fordított. A készülék eredményesen működik; a novemberben mért adatok szerint a hőmérséklet 15-17 °C, a relatív páratartalom 55-60 RH%. Éjszakai folyamatos üzemeltetését biztonsági okokból nem merik vállalni (éjjeli őr nincs). Eredményesen és folyamatosan működik a kőszegi Arany Egyszarvú Patikamúzeumban korábban beállított, Olympia Splendid márkájú olasz klímaberendezés is, ahol biztosítja az állandó 18 °C hőmérsékletet és átlag 50 RH% páratartalmat.

1. Savaria Múzeum főépület**Raktárak**

Állandó kiállítás, alagsori kőtár: Az ablakokon fényszűrő függönyözés van. Szakszerű tisztítása után a lapidárium kő műtárgyanyaga megújult.

Alagsori régészeti raktár: Földessy Péter 2002-ben rögzített felmérésének számos, a szombathelyi raktárakra vonatkozó megállapítása ma is helytálló. Nem változtak a (klimatikai, műszaki) körülmények a főépület raktárhelyiségeiben. Az omló vakolatot felsöprik, de az ok megmaradt, mert épületszigetelésre, új raktárakra továbbra sincs elegendő forrás. Ugyanakkor tisztaságra, rendre törekvés mutatkozik minden zsúfoltság mellett.

Emeleti történeti raktár (“gondnoki”): Rendkívüli zsúfoltság mellett folyik a tárgyak gondozása, rendezése, pl. savmentes papírral, fátyolfóliával történő átcsomagolása. Nagy előrelépést jelent a textilek kiemelése és az egész megyéből összevont elhelyezése a kialakuló új klimatizált raktárban, a Derkovits-házban.

Emeleti természettudományi raktár: nyomasztó zsúfoltság ellenére mintaszerű rend van. A gyűjtemények kezelői maguk a természettudós muzeológusok, kiknek elhivatottsága, gondossága állományvédelmi szempontból kiváló.

Javaslat

- *Épületszigetelésre van szükség, hogy a raktárak nedvesedése megszűnjön, valamint további raktárakra.*

2. Smidt Múzeum (kiállítóhely!)

Raktár

Pince, vegyes raktár: a megszüntetett alagsori kiállítás helyére lehordott – anyagát és jellegét tekintve egyaránt vegyes – raktári anyag rendezése lassan folyik. A MÁB pályázati keretből beszerzett fűtő-szárító berendezés eredményessége mellett megállapítható, hogy a raktározás rendje, a csomagolás és elhelyezés módja még fejleszthető.

Padlás, vegyes raktár: a padlás terében állományfeltárással méltó, vegyes műtárgyanyag porosodik. A megmaradt legértékesebb darabokat egy szomszédos padlástérből tűzfal-áttöréssel végrehajtott betörést követően az alagsorban helyezték el. Műtárgytárolásra a padlás abszolút alkalmatlan hely.

A levezető padlásajtó megerősítendő.

Kiállítás

Állandó kiállítás. Kissé magas a rel. páratartalom. Megfelelően gyenge a világítás, függönyözött ablakok vannak. Szükség lenne egy alapos portalanításra a vitrineken, tárlókon belül. Ez csak férfierővel és restaurátorokkal oldható meg.

Javaslat

- *Az Állandó kiállítás takarítása külső segítséggel.*
- *A pince és a vegyes raktárban szerencsés lenne időnként nagyobb létszámú összefogással, segítséggel lendületet adni a raktári rendezésnek*
- *A levezető padlásajtó megerősítendő.*

3. Derkovits-ház

Raktárak

Történeti textilraktár kialakítása nem zárult le; forrás hiányában a teljes berendezés (hálózat-bekötés) egyelőre nem készült el. Megoldás tavasszal remélhető. Megkezdték a textilek áthelyezését a kész nagyfiókos bútorzatba, megfelelő savmentes anyagok között. Az épület tetőzetének egykori Merulius lacrimans fertőzését leküzdötték, a tetőzetet lecserélték. Több kisebb helyiség egybenyitásával, temperálásával remélhetőleg megnyugtatóan megoldódik a megyei múzeumok textilanyagának elhelyezése.

Régészeti-antropológiai raktár: a korábbi zsúfoltságot enyhítendő, a volt Derkovits kiállítás épületében több helyiség a régészeti és antropológiai leletek raktára lett. A gyűjteménykezelői feladatokat időnként a Savaria Múzeum régészeti technikus látja el, főiskolai régész technikus. hallgatók bevonásával. A leletek tárolására a korábban alkalmazott, vászon-éllel kasírozott, erős könyvkötészeti technikájú dobozok helyett kénytelenek (más gyűjteményekben is) ötrétegű, tűzött hullámpapír dobozokat alkalmazni.!

Pince, régészeti kőraktár: Korábban szennyvíz vezeték csőtörése miatt elárasztott, lepusztult állapotú pince, szigetelése is rossz, vakolata omlik. Nyirkos, dohos. November elején kezdődött meg teljes kitakarítása. Vegyes anyagú és állapotú állványokon és a földön régészeti és történeti kőanyag van, rendezésük revízióval összekapcsolva folyik.

Javaslat

- *Általános igény mutatkozik országszerte megfelelő anyagú olcsó, erős raktári dobozok központi beszerzésére.*
- *Az épületszigetelését szerencsés lenne megoldani.*

4. Járdányi-Paulovics Romkert, Mindszenti tér 1

Raktárak

Régészeti raktár a volt szemináriumi épület alagsorában: a régebbi ásatásokból származó dobozott leletanyag rosszul, ill. alig szellőztethető zsúfolt raktárhelyiségben van. A pincén belül még mélyebb üreg, a volt kazán helyét is bepölcözték. Ez utóbbi helyen lehetetlen huzattal kiszellőztetni. Novemberben 14 °C hőmérséklet mellett 60 RH% légnedvességet mértek. A megrekedt nyirkos, hideg levegőjű üregben a karton- és hullámpapír dobozokon aktív ecsetpenész fertőzés van. Feltehetőleg házi nyálkagomba és Penicillin-féle ecsetpenész. A Dexion állványok polcai sok helyen átrozsdásodtak. A gombásodás lehetséges egészségkárosító veszélyéről közvetlen levélben is beszámoltam dr. Horváth Sándor Igazgató úrnak. Bizonyos vagyok abban, hogy a problémára az intézmény megoldást talál. Megnyugtató természetesen az lesz, ha sikerül a közeljövőben ezt a raktárhelyiséget teljesen felszámolni.

Javaslat

- *Tavasszal, az épület melletti szabadban el kellene végezni a leletek fertőtlenítő mosását, átcsomagolását.*

- *A leletek csomagolásánál elterjedt műanyag fólia zacskókat ki kell lyuggatni, perforálni, hogy szellőzzenek. Még jobb lenne tartós raktározásnál papírzacskókat használni ezek helyett!*
- *Az említett mély kazán aknát semmi esetre sem szabad tovább raktározásra használni, még akkor sem, ha a jövőben biztosítanák a gyakori, rendszeres szellőztetést.*

Kérdéses a romkert feltárt épületmaradványainak állagvédelmi helyzete. Az OMVH és a Savaria Múzeum közötti “szereposztás”, az alapítólevélben, ill. az érvényes működési szabályzatban tisztázott tulajdonviszonyok, illetékességi körök alapján nyilván eldönthető, kinek a kötelessége gondoskodni a feltárt objektumok és védőépületeik műszaki állapotáról, ill. erre honnan lehet anyagi fedezetet biztosítani. A megyei múzeumi kollégák szakképzettsége *tárgyrestaurátori*. A romkert védelme, pedig műemléki építészeket, technikusokat és konzervátorokat igényel. Ilyen szakemberek az OMVH körében működnek.

5. Vasi Múzeumfalú, Árpád u. 30.

Raktárak

Malom: Fűtés nélküli, de jól szigetelt és egybenyitott belső terű, átszellőző épület, melyet hely hiányában néprajzi fatárgyak raktározására használnak, korábban látogatható volt. A tárgyak konzerváltak, de por ellen nincsenek védve, takarva. Többségük Dexion polcokon sorakozik.

Fenntartási épület: több helyiségében néprajzi anyag van bezsúfolva. Itt működik a múzeumfalú technikai, ill. asztalosműhelye is. Szobányi hely áll rendelkezésre helyszíni konzerválási munkák elvégzésére. Ezt szemmel láthatóan ritkán, időnként használják.

Javaslat

- *A műtárgyak por elleni védelmét letakarással meg kell oldani.*

6. Szöllősi kastély

Raktárak

Szombathely külterületén nagy egyemeletes épület, amelyet korábbi intézményi használója már alaposan “lelakott”. A múzeum súlyos raktározási gondjait enyhíti nagy alapterülete, sok helyisége. A ház déli falának műszaki állapota elfogadható a földszinten azonban nagyon rossz. Falai felázottak. Korábbi csőtörés okozta beázás pusztító következménye látható hosszú szakaszon.

Régészeti raktár: több szobányi van, rendezett állapotban. Az állványzat szedett-vedett, akárcsak a rendezéshez használt bútorok. A helyiségek magassága és alapterülete biztosítaná jóval több lelet elhelyezését, ha a földem terhelhető.

Történeti bútorraktár: az épület számos helyiségében van, a korábban ázott falú földszinten is. Egyelőre nem történt meg a hányatott sorsú, kénytelenségből többször költöztetett

műtárgyak tisztítása, fertőtlenítése. Letakaratlan állnak szigetelésre, festésre váró szobákban jobb sorsukra.

Herbárium: az emelet egyik száraz szobájában van elhelyezve. "Házilagos" szekrényei jól zárnak. Kérdéses, megfelelő lesz-e a téli fűtési idényben a helyiség klímája a növénygyűjtemény számára?

Javaslat

- *Plafonig érő és sűrűbb (új) polcrendszerre lenne szükség, melyet gördíthető teherlétrával jól ki lehetne használni.*
- *A történeti bútorraktár szigetelése felújítását követően a műtárgyak fertőtlenítése, tisztítása szükséges.*

7. Körmend. dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum

9900 Körmend, dr. Strattmann László u. 3., Tel.: 94 / 410-425

Szakmai besorolás: Területi Múzeum

Vezető: dr. Nagy Zoltán történész,

Tulajdonosa: Vas Megye Önkormányzata. 9700 Szombathely, Berzsényi D. tér 1.

Működési engedély (alapítás) éve 1965, megújítás 2004.01.15.

M/d/38. Kód: 02-04-1-18-011

Raktár

Alapvetően változatlanok a három évvel ezelőtti körülmények, ami a kastélyépület ingatag jövőjét (tulajdonosi-fenntartói viszonyait) és általános állapotát illeti. A főbejárat fölötti, szakszerűtlenül lebetonozott terasz vízelvezetési problémákat okoz, a lépcsőház és az emelet déli főfal-vakolata omlik, zöld penész (nem algásodás!) lepi. Emiatt egyes raktározásra átadott helyiségeket nem lehet használni. Fontos lenne tisztázni, kinek a kötelessége az épület egészségének karbantartása?

A múzeum megszüntette a Felsőberken, korábban létezett külső raktárát, az ott tárolt néprajzi, történeti műtárgyak a kastély emeletén lévő új raktárakba került. E raktár-traktus nagy fogyatékosága, hogy semmilyen temperáló fűtése nincs. Csak takarítással és rendszeres kereszthuzattal tudnak a penész ellen védekezni. A novemberben mért rel. légnedvesség igen magas: 75 – 80 RH%, a hőmérséklet 8 °C volt! Példás rendben, bár nagy zsúfoltságban tárolják a kiállítási tér és iroda mögötti ún. "finomraktárban" a történeti gyűjtemény kényesebb anyagát. Zászlóikat, egyes textiljeiket vászon-zsákban szorosan egymás mellett felfüggesztve tárolják. Itt a fűtött iroda szomszédságában kicsit enyhébb a raktári klíma. A múzeumigazgatói iroda egyúttal történeti adattár. A három éve kifogásolt gyenge PC helyett ma már megfelelő számítógépes háttérrel rendelkeznek.

Javaslat

- *Tulajdonosi-fenntartói viszonyokat szükséges rendezni, ezt követően sürgős beavatkozást igényel a zöld penész fertőzés megszüntetése.*
- *A kastély raktárainak temperálását meg kellene oldani.*
- *A zászlók tárolási módján változtatni kell.*

Kiállítás

Az állandó kiállítás kiemelkedően nagy szervezési, kivitelezési feladatokat jelentő ez évi időszaki Batthyány kiállítás a Nagyteremben jól példázza az intézmény munkatársainak elkötelezettségét és kitartó munkáját.

8. Vasvár. Helytörténeti Múzeum.

9800 Vasvár, Kossuth u. 3. Pf.27.

Tel.: 94 / 573-220. muzeum.vasvar@axelero.hu – www.vasvar.hu/muzeum

Szakmai besorolás: Területi múzeum

Vezető: Zágorhidi Czigány Balázs

Alapítása: 1951: “Járási Múzeum”, 1960: “Kiállítóhely”, 2003: “Helytörténeti gyűjtemény”. Működési engedély megújítása: 2003.

Tulajdonosa: Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága. 9700 Szombathely, Kisfaludy S. u. 9.

Domonkos Rendtörténeti Gyűjteményükben országos adattárat és szakkönyvtárat építenek ki. A renddel kötött együttműködési szerződéssel az intézmény országos gyűjtőkört kapott e témában; e tekintetben önálló státusú egyházi gyűjteménnyé válik. www.lomart.hu/domonkos-muzeum

Vasvár a Vas Megyei Múzeumok Igazgatóságán belül a megye középkortörténetének kutatóhelye, ill. e témában állandó kiállítást itt építettek föl. (A középkori műtárgy raktári anyagot azonban nem fogják a többi négy múzeumból ide koncentrálni.)

A XIII. századi alapokon álló, nagy tömegében újkori rendházépület feltáró és átalakító munkálatai tovább folynak. Már is impozáns képet mutat mindaz, ami elkészült. A kiállítási termek, a Domonkos Gyűjtemény könyvtára és adattára műtárgyvédelmi szempontból is megfelelő. Mindenütt ragyogó rend, tisztaság tapasztalható. A műtárgyraktárak és a könyvraktár kialakítása, teljes bebútorozása is még hátra van.

9. Kőszeg. Jurisics Miklós Múzeum

9730 Kőszeg, Jurisics tér 6.

Tel.: 94 / 360-240

Szakmai besorolás: Területi Múzeum

Vezető: Révész József

Működési engedély (alapítás) éve:

Fenntartó: Vas Megyei Önkormányzata. 9700 Szombathely, Berzsenyi D. tér 1.

Az intézmény kiállítóhelyei, raktárai mintaszerű rend és tisztaság uralkodik. A nagy üvegfelületű ablakokon mindenütt (felújított) UV-védőfólia is van; a Tábormokház lépcsőházában és kiállításában, a Vármúzeumban, a műemléki Patikában egyaránt, ahol párasító készülék is működik. Itt is folyik a gyűjteményi revízió, pályázati pénzekből halad az épületek állagának javítása, stb.

10. Sárvár. Nádasdy Ferenc Múzeum

9600 Sárvár várkerület 1. Tel.: 95 / 320-158
 Szakmai besorolás: Területi Múzeum
 Vezető: Dabóczi Dénes
 Működési engedély (alapítás) éve 1951.
 Tulajdonosa: Vas Megye Önkormányzata.

Raktárak

A három éve jelzett adottságok lényegében változatlanok. Gondozott, elfogadható klímájú kiállítások, rendben tartott tetőtéri raktárak jellemzik az intézményt. A padlásraktárban kiépített központi fűtéses szellőztető berendezést valójában nem használják, mivel hőszabályozás nélküli, gazdaságtalan, alkalmatlan.

Javaslat

- *Nagyon lényeges raktár kapacitás bővülést jelentene, ha inkább elbontanák a fölösleges légcsatornákat. A felszabaduló légtér beépítése biztosíthatná egy ideig a gyűjteménygyarapodás elhelyezését.*

Restaurátorműhelyek

Szombathely: az alagsori műhelyek: zsúfoltak, szűkösek, világításuk gyenge, ill. egyenetlen. A 2002-ben kifogásolt egyik probléma, hogy nincs működő helyi elszívó a restaurátor műhely vegyifülkéjében, már akkor gyorsan megoldódott. Kerámiamosásra alkalmas góliát-mosogatóval rendelkeznek a vegyes műhelyben is. Tömeges leletmosásra (és szárításra!) megfelelő külön helyiség nincs, de ezt egy ideje a Szöllősy-kastélyban oldják meg, ahol szakrestaurátor művezetésével szerződéses, betanított segédek mossák a tömeg-anyagot. A Savaria Múzeum alagsori műhelye melletti mosóhelyiségből dohányzó/étkező (?) lett. Kisgépek, finomabb szerszámok, eszközök beszerzésére csak "külsős" régészeti ásatási keretből nyílik időnként lehetőség.

A műtárgyvédelmi munka egészét, színvonalát ugyanakkor alapvetően korlátozza, ill. meghatározza a nagyberuházásokhoz kapcsolódó szerződéses ásatásokról beözönlő leletanyag nagy tömege. Feladataik nem kizárólag műtárgyvédelmiek.

Szöllősi kastély: télen kifűthetetlen, magas terem, restaurálási munkához kevés megvilágítással. Műkö burkolatú padlóját szőnyegpadló-darabok "komfortosítják". Üvegezett veranda előtere a szociális helyiség, ahol egy teát meg lehet főzni. Jó időben a szabadban száradhat a mosott cserép, csont.

Körmend: a tisztítási-konzerválási feladatokat ellátó gyűjteménykezelőjük letett korábbi szándékáról, hogy restaurátori szakképesítést nyerjen. Csak remélhető, hogy a gyűjteménykezelői képzésre mégis vállalkozni fog, ill. erre támogatást kap. Az egykori kastélykápolna karzatán tárolja minimális mennyiségű vegyszerét, anyagait. Önálló fejlesztésre, beszerzésekre nincs pénzkeret.

Kőszegen a restaurátor műhelye mintaszerű. Állandó figyelem, állhatatos munka eredménye mindaz, amit láthatunk. Kun Gabriella textilrestaurátor raktári, gyűjteménykezelői munkája is igazán kiváló, kitüntetésre méltó.

A költségvetési keretek szűkössége látszik a restaurátori műszerek, berendezések terén.

Sárvár: a földszinti restaurátor műhelyben igen szép munkát végez a két bútorrestaurátor. Hagyományos anyagokkal, technikákkal, kevés eszközzel oldják meg feladataikat. Temperálásra, pihentetett nemes fa- és egyéb anyagkészletekre, számos új szerszámra, eszközre lenne szükség. A kiegészítésekhez a faanyag előkészítést (szabás, gyalulás stb.) otthon, saját gépeiken végzik! Elszívó berendezés híján huzattal szellőztetik ki a műhelyeket, ami a műbútorokra igen káros nagy klímaingadozással jár. Ez akkor is hiba, ha a több helyen lévő bútorraktárak szintén temperálatlanok.

Javaslat

- *Szombathelyen az alagsori műhely méretén és világításán javítani kell. A munkaeszközök beszerzését biztosítani kéne*
- *Szöllősi kastélyban a régészeti kerámia-mosó és restauráló műhely alkalmatlan a munkavégzésre.*
- *A körmendi gyűjteménykezelő kapjon képzési támogatást. A vegyszerek kötelező tárolását biztosítani kell.*
- *A restaurátor műhelyfelszerelésen javítani lehetne. Nagyon fontos, hogy a jövőben lehessen műhelyfejlesztésekre is pályázni!*
- *Sárváron az anyagok temperálásra, pihentetett nemes fa- és egyéb anyagkészletekre, számos új szerszámra, eszközre lenne szükség. (elszívó berendezés gyalu stb.*

Személyzeti helyzet

Vas megye öt múzeuma és tájházai, kiállításai mintegy félmillió műtárgyának gondozására a megyében összesen 10 restaurátort alkalmaznak (9 státus, 1 szerződés) és 4 gyűjteménykezelőt.

Restaurátorok:

- 2 fém dipl. restaurátor (egyikük napi 4 órában könyvtári adatrögzítő) Szombathely
- 1 fém-szilikát dipl. restaurátor, Szombathely
- 2 szilikát dipl. restaurátor, Szombathely
- 1 kerámia asszisztens, Szombathely
- 1 papír dipl. restaurátor, Szombathely
- 1 textil szakrestaurátor, Kőszeg
- 1 bútor dipl. restaurátor, Sárvár
- 1 bútor szakrestaurátor, Sárvár

Gyűjteménykezelő műtárgyraktárosok:

- 1 szakképzetlen a történeti gyűjteményben, Savaria Múzeumban
- 1 szakképzetlen a néprajzi gyűjteményben, Savaria Múzeumban
(A régészeti raktárakat régésztechnikus látja el alkalmanként)
- 1 szakképzetlen Körmenten (tisztítás-konzerválás munkákat is végez)
- 1 szakképzetlen Vasváron

---

1 sz. Melléklet

A „Múzeumi Adatlapokat” Bács-Kiskun Megyéből és Békés megyéből a szakfelügyelő nem kapta vissza.

Csongrád Megyei Múzeumok Igazgatósága**I. Szeged**

1. Móra Ferenc Múzeum
2. Móra Ferenc Múzeum- Feketeház
3. Móra Ferenc Múzeum – Vármúzeum – Kőtár
4. Móra Ferenc Múzeum – Kass János Galéria
5. Móra Ferenc Múzeum – Színháztörténeti Kiállítóhely
6. Móra Ferenc Múzeum – Képtár (Megszűnt kiállítóhely)

II. Hódmezővásárhely

1. Tornyai János Múzeum
2. Tornyai János Múzeum – Alföldi Galéria
3. Tornyai János Múzeum – Csúcsi Fazekas-ház

III. Csongrád

1. Tari László Múzeum. Csongrád
2. József Attila Múzeum. Makó
3. József Attila Múzeum-Espesit Ház. Makó

---

2. sz. melléklet

Komárom-Esztergom megyéből nem érkeztek vissza az adatlapok

Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága

1. Veszprém, Laczkó Dezső Múzeum
2. Pápa, Gróf Esterházy Károly Kastély és Tájmuzeum

---

3. sz. Melléklet**Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága**

1. Székesfehérvár, Szent István Király Múzeum

2. Tác, Gorsium Szabadtéri Múzeum

---

4. sz. Melléklet

Koncz Pál műtárgyvédelmi osztályvezető szakmai jelentése a pályázati céljaik megvalósításáról

---

5. sz. Melléklet

Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága

1. Szentendre	Ferenczy Károly Múzeum
2. Abony	Abonyi Lajos Falumúzeum
3. Aszód	Petőfi Sándor Múzeum
4. Cegléd	Kossuth Lajos Múzeum
5. Isaszeg.	Helytörténeti Múzeum
6. Nagykőrös	Arany János Múzeum
7. Nagytarcsa.	Múzeumi Kiállítóhely
8. Penc	Múzeumi Kiállítóhely
9. Ráczkeve.	Árpád Múzeum
10. Szob.	Börzsöny Múzeum
11. Tápiószele.	Blaskovich Múzeum
12. Vác	Tragor Ignác Múzeum
13. Verőce.	Gorka Géza Kerámiamúzeum
14. Zebegény.	Szőnyi István Emlékmúzeum

---

6. sz. Melléklet

A 2004. április 30.-i módosított Alapító Okirat másolatát azért csatoltam, mert a Múzeumi Adatlapok nem minden esetben azonosak az alapító okiratban foglaltakkal.

---

7 sz. Melléklet

1db. CD.

Az összesített 2005 évi műtárgyvédelmi jelentést és 3 szakfelügyelő képekkel illusztrált beszámolóját tartalmazza.